

ETÄTYÖSKENTELEY MUSIIKIN TUOTANNOSSA

Assi Ilona – Usko ja voima

Gert Sigijane

Opinnäytetyö
Marraskuu 2015
Viestinnän koulutusohjelma
Digitaalinen ääni ja kaupallinen musiikki

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Viestinnän koulutusohjelma
Digitaalinen ääni ja kaupallinen musiikki

SIGIJANE, GERT:
Etätyöskentely musiikin tuotannossa

Opinnäytetyö 48 sivua, joista liitteitä 5 sivua
Marraskuu 2015

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia mahdollisuuksia toteuttaa äänite eri paikkakunnalla asuvan artistin kanssa etätyöskentelymenetelmiä käyttäen. Tutkimuksen toimeksiantajana toimi lahtelainen Assi Ilona, joka palkittiin vuoden 2015 päijäthämäläisenä artistin nousukkaana. Lähtökohtana oli päivittää artistin musiikillista tyyliä ja toteuttaa hänelle uusi sinkkujulkaisu. Koska opinnäytetyön tekijä ja toimeksiantaja asuivat eri paikkakunnilla, työ tuli toteuttaa etätyömenetelmin.

Opinnäytetyössä tutkittiin mitä kaikkea tulee ottaa huomioon, jotta etätyöskentely onnistuu. Millaisia työvälineitä ja menetelmiä etätyöskentelyyn tarvitaan? Millaisia haasteita ja mahdollisuuksia luova etätyöskentelyprosessi tarjoaa? Tutkimuksessa tehtiin havaintoja eri työvaiheissa. Havainnointia tehtiin myös artistin live-esiintymisissä, kun etätyönä syntynyttä kappaletta esitettiin ensimmäisiä kertoja yleisölle. Tutkimukseen haettiin näkökulmia myös haastatteleamalla Tapani Siirtolaa, joka on tehnyt pitkään elokuvamusiikkia etätyönä ulkomailla toimivien orkestereiden kanssa. Tutkimuksen päätteeksi haastateltiin myös työn toimeksiantajaa jolta saatiin kokonaisvaltainen käsitys etätyöskentelyn onnistumisesta.

Toimeksiannon sekä haastattelujen perusteella saatiin selville, että nykyteknologia mahdollistaa etätyöskentelyn ulkopaikkakunnilla asuvien artistien kanssa. Tämä tutkimus osoitti, että luova prosessi on mahdollista toteuttaa etätyönä kunhan alussa varmistaa että artisti on perehdytetty ensiksi eri tiedostoformaatteihin ja työmenetelmiin.

Asiasanat: etätyö, musiikkituotanto, biisikirjoitus, pilvipalvelin

ABSTRACT

Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Media
Digital Sound and Commercial Music

SIGIJANE, GERT:

Distance Working in the Music Production
Bachelor's thesis 48 pages, appendices 5 pages
April 2015

This thesis studied possibilities to carry out different music projects by using the distance working methods. This thesis was commissioned by Assi Ilona, who was awarded as the rookie of the year 2015. The starting point was to upgrade the artists's musical style and produce her new single. The author of this thesis and the client live in different towns, so the work had to be carried out by using distance methods.

What must be taken into account to make distance work succeed? What kinds of tools are needed? What threats and opportunities does distance working provide? This thesis describes how it was possible to produce Assi's new single and how technical problems were solved and the right file formats chosen. The final song was also tested in the artist's live performances. The client was also interviewed and asked about the success of this project as well as about possible suggestions for improvement. The study also tried to find other perspectives by interviewing Mr Tapani Siirtola, who has a long history in composing film music together with orchestras by using distance working methods.

This work and the interviews revealed that modern technology allows distance working methods. Before starting the project it is necessary to make sure that the artist understands the difference in file formats and the basics of recording programs. Then the cooperation will be successful with the artists who live in different towns.

Key words: distance working, music production, sound design, mixing

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	7
2	ETÄTYÖSKENTELEY.....	8
2.1	Etätyöskentelyn mahdollistavia palveluita.....	8
2.1.1	Sähköposti.....	9
2.1.2	Videopalaverit.....	10
2.1.3	Laskutus.....	11
2.2	Tallennusratkaisut.....	11
2.2.1	Amazon Web Services (s3).....	13
2.2.2	Dropbox.....	15
2.2.3	Google Drive.....	16
2.2.4	Wetransfer.....	17
3	DIGITAALISET TIEDOSTOT.....	19
3.1	Tiedostoformaattit.....	19
3.2	Tiedostojen käsittelyminen.....	21
3.3	Digitaalisen tiedon pakkaaminen.....	21
3.3.1	Tiedostojen lähettäminen.....	23
4	ETÄTYÖSKENTELEYN MAHDOLLISUUDET JA HAASTEET.....	25
4.1	Etätyöskentelyn mahdollisuudet.....	25
4.2	Etätyöskentelyn haasteet.....	25
5	TUTKIMUKSEN TAVOITTEET JA MENETELMÄT.....	28
5.1	Havainnointi ja haastattelu tutkimusmenetelmänä.....	29
5.2	Oma työympäristö.....	30
6	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	31
6.1	Sävellystyö Tampereella.....	31
6.2	Sanoitus ja demoäänitys Lahdessa.....	32
6.3	Sanoitetun demon sovitus Tampereella.....	34
6.4	”Usko ja voima” -kappaleen testaus liveyleisölle Lahdessa.....	35
6.4.1	Ravintola Wanha Mestari.....	36
6.4.2	Ravintola Tirra.....	36
6.4.3	Johtopäätökset keikkojen jälkeen.....	37
6.5	Äänitys ja loppuviimeistely Lahdessa ja Tampereella.....	37
6.5.1	Kitarat.....	39
6.5.2	Johtopäätökset.....	40
7	POHDINTA.....	43
	LÄHTEET.....	46

LIITTEET	48
Liite 1. Haastateltavana – Assi Jokivirta	48
Liite 2. Haastateltavana – Tapani Siirtola	50

ERITYISSANASTO

DAW -	Digital Audio Workstation, tietokoneessa käytettävä ohjelma joka mahdollistaa äänen äänityksen ja sävellyksen (Sweet-water 2015).
Editointi -	Äänten muokkaaminen äänitysten jälkeen. Poistetaan esimerkiksi ei toivottuja sivuääniä äänestä (Suntola 2006, 69).
Efektipluginit -	DAW -ohjelmassa olevat virtuaaliset efektit kuten kaiku, särö viive tai virtuaalisyntetisaattorit (Looperman 2015).
Miksaus -	Työvaihe, jossa äänitetty materiaali laitetaan balanssiin muiden soivien äänten kanssa (Suntola 2006, 64).
Masterointi -	Viimeistelyvaihe jossa on mahdollisuus vaikuttaa vielä kappaleen äänenväriin ja siistiä kappaleen alut ja loput (Media Bullet 2015).
Metronomi -	Osoittaa kappaleessa olevien iskujen määrää minuutissa (Sibelius - Akatemia 2015).
Moniraitasessio -	Äänitettäessä soittimia erikseen omille audioraidoille, syntyy esimerkiksi DAW -moniraitasessio. Äänitystapa juontaa juurensa aikaan, kun käytettiin kelanauhureita, jotka mahdollistivat jopa 24 raidan yhtäaikaisen äänityksen (Universal audio 2015.)
Stereoääni -	Ääni, joka tulee kahdesta kaiuttimesta. Vasemmalta ja oikealta. (Yle 2015.)
Taajuusvaste -	Soittotilan kyky toista kaikki äänen taajuudet äänilähteestä samassa ajassa ja samalla voimakkuudella jottei mikään taajuus viivästyisi ja näin korostu tai jää heikommaksi (Laaksonen 2006, 8).
Yläsävelsarja -	Perustaajuuden monikerrat. Esimerkiksi 440Hz soi eri voimakkuuksilla myös 880Hz, 1320Hz, 1760Hz jne. Suurin osa soitinten luonteenomaisesta soundista tulee juurikin yläsävelsarjasta joka soi eri voimakkuuksilla. (Mäkelä 2009, 21.)

1 JOHDANTO

Yleinen tietotekniikan kehitys ja hintatason laskeminen ovat mahdollistaneet sen, että artisteilla on mahdollisuus äänittää ja tehdä korkealaatuisia demoja itsenäisesti kotonaan. Laadukas mikrofoni ja äänikortti riittävät, ja ne eivät ole läheskään yhtä hintavia kuin esimerkiksi 90-luvulla. Lisäksi Internetistä löytyy paljon oppaita, joiden avulla artistien on helppo oppia musiikkiohjelmien käyttöä, äänittämistä ja säveltämistä itsenäisesti.

Jos laulaja kykenee äänittämään omat laulunsa kotonaan, kappaleen tuotantoon hän tarvitsee silti ammattilaisen, joka miksaaa hänen biisinsä julkaisukelpoiseksi äänitteeksi. Jos artisti osaa tietokoneavusteisesti säveltää, hän voi tarvita ammattisovittajan ja miksaajan apua, jotta kappale saadaan kuulostamaan hyvältä. Nopeat Internet-yhteydet ovat mahdollistaneet sen, että musiikkituottajan tai miksaajan ei enää tarvitse asua samalla paikkakunnalla työskenteleмиensä artistien kanssa.

Opinnäytetyöni teoriaosuudessa syvennyn ensin etätyöskentelyn mahdollistaviin työkaluihin, palveluihin ja niiden käyttöön. Kerron myös yleisistä tiedostoformaateista, joita jaetaan pilvipalveluiden kautta. Musiikin luominen on teknisyuden lisäksi abstrakti prosessi, jonka aiheuttamia haasteita etätyöskentelyssä tutkin.

Opinnäytetyössäni toimeksiantajana minulla toimi Lahden elävän musiikin yhdistyksen palkitsema vuoden päijäthämäläinen tulokas, Assi Ilona. Kerron Assin uuden sinkkujulkaisun toteuttamisesta julkaisukelpoiseksi äänitteeksi etätyöskentelytyömenetelmiä käyttäen. Esittelen äänitteen eri vaiheet aina alkudemosta valmiiseen julkaisuun. Tutkin miten luova, abstrakteja ajatuksia sisältävä etätyöskentelyprojekti onnistuu. Tutkin välittyvätkö ideat toisillemme muuttumattomina ja toimiiko tekniikka tiedostojen siirrossa ongelmitta. Selvitän myös tuottavatko eri tiedostoformaatit hankaluuksia ja ilmeneekö joitakin yllättäviä ongelmia, joita ei pystytä ratkaisemaan etätyöskentelynä? Aihe kiinnostaa minua myös musiikkituottajan näkökulmasta, sillä olen kiinnostunut työskentelymahdollisuuksien laajentamisesta myös oman paikkakunnan ulkopuolelle.

2 ETÄTYÖSKENTELY

Työn tekeminen kotona voi näyttää ja kuulostaa varsin tehottomalta työskentelytavalta. Voiko kotona tehdyn työn tuloksena syntyä jotakin laadukasta? Mielestäni alla oleva lainaus kuitenkin todistaa tämän ennakkoluulon vääräksi.

- - on myös huomattavasti paljon vaikeampaa harhauttaa työkavereitaan, kuin pomoa. Kun ohjelmoijat keskustelevat projektipäällikön kanssa teknisistä yksityiskohdista, he saavat puolen tunnin työn kuulostamaan viikon mittaiselta naparetkeltä. Kun heidän tuotoksensa ovat muiden ohjelmoijien nähtävillä, ei tarina mene läpi. (Benjamin & Marckwort 2013, 106.)

On parempi mitata työntekijän työtä tehdyn työn lopputuloksella, eikä työpaikalla vietyllä ajalla. Asiakkaat määräävät eräpäivän, jolloin he haluavat työnsä olevan valmiina. Esimerkiksi elokuvan äänityöryhmässä työtoverit tietävät suunnilleen miten työ edistyy kokonaisuudessaan. Juuri tästä syystä laiskottelu, tai aikaansaamattomuus näkyy välittömästi työryhmän työskentelyssä. Etätyöskentelijän palkkaaminen projektiin, tai työtehtävään, on edullista, sillä työ on ainoa mittari, jolla mitataan työntekijän päivän tehokkuus. Heidän mukaan työpäivästä jäävät pois kriteerit kuten oliko työntekijä ajoissa työpaikalla, pitikö liikaa taukoja ja juurusiko tarpeettomasti muiden työkavereiden kanssa. Näiden asioiden valvominen sijasta pomo tai asiakas voivat kysyä suoraan ”Näytä mitä olet saanut tänään aikaiseksi”. (Benjamin & Marckwort 2013, 108.)

2.1 Etätyöskentelyn mahdollistavia palveluita

Etätyötä on monenlaista ja niihin on olemassa lukuisia erilaisia ohjelmia ja palveluita, riippuu millaisesta etätyöstä on kysymys. Tutkin tässä luvussa kuitenkin vain musiikki-tuotannon mahdollistavia palveluita. Jokainen uusi työ alkaa yleensä keskustelulla jossa sovitaan kaikesta projektiin liittyvästä yksityiskohtaisesti. Keskustelussa on luontevaa ilmaista itseään mahdollisesti myös eleillä, ilmeillä ja kehonkielellä. Tällöin luontevin kommunikointitapa ovat videopuhelut. Palaverien jälkeen sopimuksia tehdessä on sähköposti juridisesti hyvä tapa viestintään. Työn tallennukseen ja tiedostojen vaihtamiseen pilvipalvelinpalvelut tarjoavat ratkaisun. Laskutusvaiheen, varsinkin ulkomailla asuvien asiakkaiden kanssa, voi lopulta hoitaa laskutusyritysten kuten Paypal:in kautta.

2.1.1 Sähköposti

Vaikka vuosien saatossa on tullut lukuisia uusia tapoja tavoittaa ihmisiä ja lähettää viestejä, on sähköpostin asema edelleen vahva. Sähköpostiviestit ovat myös juridisesti päteviä (Siirtola, sähköpostihaastattelu 2015). Myös suullisesti sovitusta asioista saadaan kirjallinen vahvistus kirjoittamalla lyhyt yhteenveto käydystä keskustelusta ja hankkimalla siihen vastaanottajalta sähköpostivahvistus. Projektiluontoisissa töissä viestiketjuun voi tarvittaessa lisätä myös useita muita projektissa mukana olevia ihmisiä, joilla siten kaikilla on ajan tasalla oleva tieto.

Benjamin & Marckwort (2013, 62) huomauttavat että sähköpostikommunikaation ongelma voi olla kuitenkin väärinymmärryksen mahdollisuus. Itsensä ilmaisu rajoittuu vain ihmisten kykyyn tuottaa tekstiä ja tulkita muiden tekstiä. Väärinymmärryksiä voi tulla oikeinkirjoitusvirheistä, pilkkuvirheistä ja yhdyssanavirheistä. “Onko auton kuljettaja sama asia, kuin autonkuljettaja? Onko märkä puku sama asia kun märkäpuku? Onko lasten koti sama asia, kuin lastenkoti?” (Benjamin & Marckwort 2013, 62.)

Benjamin ja Marckwortin (2013, 54) mukaan myös lauseenvastikkeita ei saa käyttää sähköpostissa ollenkaan. Lauseenvastikkeiden sijasta he kehottavat korvaamaan lauseenvastikkeet sivulauseella. Esimerkiksi alla olevasta lauseesta on vaikea päätellä, tapahtuiko varkaus aamulla, vai huomasiko asiakaspalvelija sen aamulla: "Asiakaspalvelijamme havaitsi aamulla tapahtuneen varkauden." (Benjamin & Marckwort 2013, 54.)

Koska sähköposti voidaan tulkita monella eri tavalla, se ei sovellu kovin hyvin abstrakteihin keskusteluihin eikä alkupalavereihin, joissa keskustellaan kaikesta projektiin liittyvästä ensimmäistä kertaa. Pienetkin väärinymmärrykset voivat johtaa turhaan työhön, johon uhrautuu paljon aikaa ja rahaa. Myös oma etätyöskentelykokemukseni on osoittanut, että sähköpostien vahvuus etätyöskentelyssä perustuu informatiiviselle tiedottamiselle, asioista sopimiselle, ohjeiden laatimiseen, tiedostoliitteiden lähettämiseen, tai meillä olevan projektin muutostoiveisiin, joissa ei paljon tulkinnanvaraa tarvita.

Hyvä informatiivinen sähköposti on lyhyt, täsmällinen eikä jätä varaa väärinymmärryksille. Benjamin ja Marckwort (2013, 20) antavat ohjeeksi, että hyvin kirjoitettu sähköposti jaetaan neljään osaan: Lue, suunnittele, kirjoita, tarkista. Heidän mukaan täsmäl-

listä sähköpostivastausta ei voi kirjoittaa lukematta ensiksi saatua sähköpostia. Sähköpostivastauksesta tulee selkeä ja luonteva, jos se kuulostaa keskustelulta ääneen luettuna. Suunnittelemalla viestin ulkoasun selkeäksi ja ytimekkääksi niin, että jokaisella sanalla on tarkoitus, välttää tärkeimmän sisällön hukuttamisen vähemmän tärkeiden sanojen keskelle.

Sähköposti on aloitettava kohteliaasti, ja sen on ensin vastattava lähettäjän tärkeimpään asiaan, tai kysymykseen ja tarjottava ratkaisu. Vasta sen jälkeen sähköposti voi sisältää “vähemmän tärkeää” informaatiota. (Benjamin & Marckwort 2013, 20.) Mikäli projektin kuluessa ilmenee vastoinkäymisiä, on kielteisyyden sijaan tarjottava aina ratkaisuja, jotka vievät projektia eteenpäin, eivätkä pysäytä sitä. Ennen lähetystä on viesti vielä tarkistettava joka osa alueelta.

2.1.2 Videopalaverit

Verrattuna sähköpostiin, taiteellisten ja abstraktien asioiden läpikäyminen on huomattavasti luontevampaa videopalaveriohjelmassa, kuin sähköpostin välityksellä, jolloin itsensä ilmaisu rajoittuu pelkästään kykyyn tuottaa ja ymmärtää tekstiä. Kuvaillessa jotakin esinettä, tai tunnelatausta, on luontevaa käyttää siihen myös eleitä, ilmeitä ja ääntä. Lisäksi videopalaverit soveltuvat kaikenkokoisiin kokouksiin, seminaareihin tai luen-toihin riippumatta maantieteellisestä sijainnista (Sonera 2015).

Vaikka videopalaveriohjelmia on monia, keskityn opinnäytetyössäni Skypein ominaisuuksien tutkimiseen ja käyttöön. Skypein (2015) mukaan vuonna 2003 julkaistu, nytemmin 2011 Microsoftin omistukseen siirtynyt videopalaveriohjelma Skype, on yksi käytetyimmistä ja monipuolisimmista palaveriohjelmista. Skypein ominaisuuksiin kuuluu mm. ryhmäkeskustelu, chat, työpöydän jakaminen mikäli tulee tarve näyttää jokin asia, tai toiminto konkreettisesti, tiedostojen siirto ja mahdollisuus osallistua ryhmäpalaveriin puhelimen välityksellä.

Videopalaverin vahvuus on kehonkielen ilmaisun lisäksi ryhmäkeskustelu ja sähköisten materiaalien (kuva, ääni, animaatio, video, tiedosto) välittäminen, havainnollistaminen,

fyysisen materiaalin esittäminen (kirja, esine, asia, objekti), osakeyhtiö-kokousten pitäminen, päätöksenteko ja kokouspöytäkirjan tekeminen. (Sonera 2015.)

2.1.3 Laskutus

PayPal on vuonna 1998 perustettu yhdysvaltalainen yritys, joka on tarkoitettu korvaamaan perinteisiä maksutapoja kuten käteistä, luottokorttia, tai shekkiä. PayPal on hyvin suosittu maksuväline kansainvälisesti varsinkin verkkokaupoissa, sillä sitä kautta voi käyttää maksuvälineenä mm. euroa, Yhdysvaltain dollaria, Kanadan dollaria, Australian dollaria, Englannin puntaa ja japanilaista Jeniä. (PayPal 2015.)

PayPal:in on helppo, edullinen ja turvallinen maksupalvelu, eikä asiakas maksaessa tarvitse välttämättä luottokorttia. Asiakas voi siirtää tililtään rahaa PayPal -tililleen ja maksaa ostoksensa PayPal -tilinsä kautta. Maksamisesta ei aiheudu lisäkustannuksia, mutta maksun vastaanottamisesta peritään (2.9% + 0.35€) suuruinen välityspalkkio. (Verkkoshoppailu 2015.) Myyjän PayPal tilille kertyvän rahan voi myös helposti siirtää omalle pankkitilille pienin kustannuksin. Jos siirrettävä summa on yli 100e, siirrosta ei peritä kustannuksia, mutta jos summa on alle 100e, PayPal perii siitä euron. (Paypal 2015.)

PayPal:in käytön etu Suomessa on laskuttaa ulkomaalaisia asiakkaita ennakkona, ennen työn aloittamista, tai työsuorituksen jälkeen. Kirjoittamalla asiakkaalle sähköisen PayPal-laskun (In Voice), se toimii samalla kuittina itselle ja asiakkaalle. Kun asiakas maksaa laskun luottokortillaan tai PayPal-tilisiirtona, näkyy maksu välittömästi omalla PayPal-tilillä. Jos myynti on suurta, PayPal:in provisio-hinnoittelu on kuitenkin kotimaan myynteihin nähden kallis, joten siksi se soveltuu paremmin ulkomaankauppaan.

2.2 Tallennusratkaisut

Ennen pilvipalveluita tiedostoja siirrettiin verkon välityksellä FTP-siirtomenetelmää käyttäen. Ajatus tiedostojen siirtämisestä tietokoneelta toiselle syntyi ennen Internetiä. Ennen kuin tietokoneista tuli kuluttajaystävällisiä, niitä käyttivät kirjastonhoitajat, suunnittelijat sekä muut tutkimustyötä tekevät, joilla oli tarve siirtää tiedostoja koneelta

toiselle. Tiedostojen siirtoa varten tarvittiin myös yhteinen tiedostosiirtostandartti, jotta koneet ymmärtäisivät toinen toisiaan. (FTPGuide 2015.)

Sana FTP tulee sanoista ”File Transfer Protocol” ja tarkoittaa standardimenetelmää, jossa tiedostoja siirretään verkon välityksellä koneelta toiselle. Ensimmäinen FTP -versio julkaistiin vuonna 1971 jolloin määriteltiin joukko komentoja. Näin muodostui standardi, jotta tietokoneet ymmärtäisivät toinen toisiaan. Virallisesti tänä päivänäkin käytössä oleva FTP-tiedostosiirtomenetelmä julkaistiin vuonna 1985, mikä loi myös perustan koko tulevalle Internetille. (FTPGuide 2015.) Teknisesti FTP serverit ovat hyvinkin samanlaisia kuin nykyiset pilvipalvelimet.

Puhuttaessa pilvipalveluista termi ”cloud computing” tulee tavasta piirtää puhelin- ja tietoliikenneverkkoja. Verkot ovat kuitenkin monimutkaisia piirtää kuviksi, sillä niissä on paljon yksittäisiä laitteita ja yksityiskohtia. Siksi verkko on yksinkertaisuuden vuoksi piirretty vain pilvisymbolilla, josta tulee nimitys ”pilvi”. (Heino 2010, 9.)

Pilvipalveluilla tarkoitetaan Internetissä olevia palveluita, jotka tarjoavat käyttäjilleen tallennustilan lisäksi serveripalveluita omien sovellusten käsittelyyn ja kehitykseen. Palveluntarjoajilta on myös mahdollista ostaa satunnaista laskentatehoa tuntiveloituksella isompiin laskutoimituksiin. (Heino 2010, 51-55.) Keskityn opinnäytetyössäni kuitenkin vain pilvipalvelujen tarjoamaan tallennustilaan. Yhdysvalloissa julkishallinnon alaisena ja standardeja pohtivan elinkeinoministerin alaisena toimiva NIST (National Institute of Standards and Technology) määrittelee 5 pilvipalvelujen ominaispiirrettä (Salo 2012, 17).

1. Itsepalvelullisuus
2. Pääsy palveluihin eri päätelaitteilta
3. Resurssien yhteiskäyttö
4. Nopea joustavuus
5. Käytön tarkka mittaaminen

Itsepalvelullisuudella tarkoitetaan sitä, että käyttäjillä on pääsy tiedostoihin itse ilman että tarvitsee olla yhteydessä palveluntarjoajaan. Pääsy eri päätelaitteilla tarkoittaa sitä, että asiakas pääsee tiedostoihin käsiksi niin omalla tietokoneellaan, kuin myös mobiili-

laitteillaan kaikkialta, missä on verkkoyhteys. Resurssien yhteiskäytössä työntekijät käyttävät samaa pilvipalvelun laitteiston ja ohjelmiston kapasiteettia. Yhteiskäytössä voidaan käyttäjät myös eristää toisistaan antamalla heille eri oikeuksia tiedostojen muokkaamiseen tai saamiseen. Pilvipalveluissa, joissa asiakas maksaa siirrettävästä tiedosta, hänellä on mahdollisuus seurata tarkasti tiedostoliikennettä ja sen määrää. (Salo 2012, 18.)

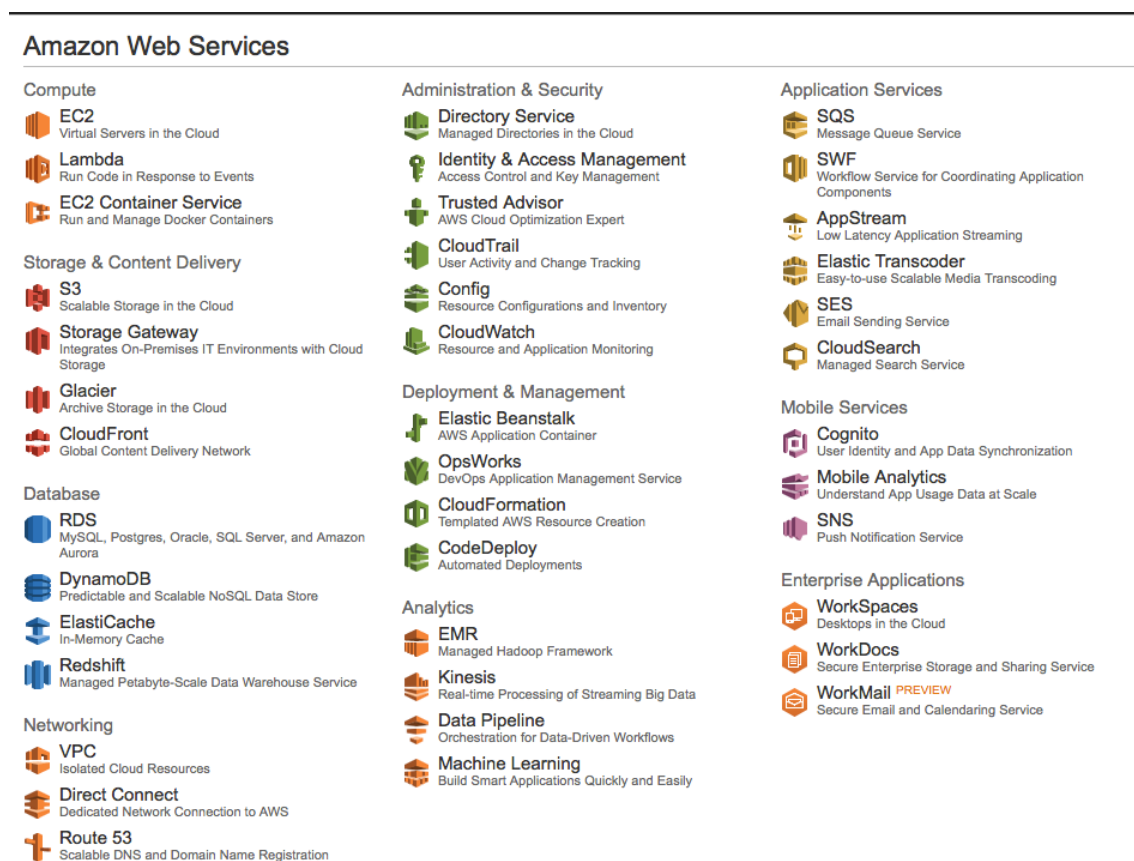
Pilvipalveluita on kahdenlaisia: yksityisiä ja julkisia. Salon mukaan (2012, 19) omassa hallinnassa olevaa pilveä, eli omia fyysisiä tallennus-serveireitä kutsutaan yksityiseksi pilveksi, kun taas julkinen pilvi on ostettu ulkopuoliselta palveluntarjoajalta. Julkinen pilvi on houkutteleva vaihtoehto yksityiselle pilvelle, jossa käyttäjän ei tarvitse huolehtia tiedostojen varmuuskopioinneista, serveireiden riittävästä kapasiteetista, tai fyysisestä huolenpidosta, sähkökatkoksista yms. Julkisissa pilvipalveluissa ei ole investointeja laitteistoihin ja niiden tarvitsemiin tila- tai sähkökustannuksiin, ei kustannuksia soveluksiin, tai ylläpitoon, ei huolta kapasiteetin loppumisesta, tai varmuuskopioinneista. Salon mukaan (2012, 20) pullonkaulaksi ei siten jää oma osaava IT-tukihenkilöstö, ja markkinoilla tapahtuva kehitys voidaan hyödyntää heti ilman laajoja ohjelmisto- tai laitteistopäivityksiä. Käyttäjä maksaa siis vain siitä, mitä tarvitsee. Seuraavaksi käsittelemme kuitenkin yleisempi julkisia pilvipalveluita.

2.2.1 Amazon Web Services (s3)

Amazonilla aloitti toiminansa verkkokirjakauppana verkossa vuonna 1994. Siitä se laajensi toimintaansa kaikkien tavaroiden verkkokaupaksi. (Heino 2010, 105.) Amazon ei ole perinteinen ohjelmistotalo Googlen, tai Micorsoftin tapaan, vaan se toimii omana itsenäisen verkkokauppayrityksenä, joka osaa hyödyntää pitkää kokemustaan. Heinon mukaan (2010, 106) toisin kuin odotettiin, Amazon teki vuoden 2001 aikana mittavia investointeja kohentaen omaa arkkitehtuuriaan ja tuli siten lukuisten muiden online-yritysten alustaksi. Heino (2010, 106) jatkaa että nykyisin tunnetuimpia Amazonin käyttäjiä ovat Yhdysvaltain toiseksi suurin vähittäiskauppa Target, englantilainen Marks & Spencer ja ranskalainen Lacoste. Nykyään Amazon tarjoaa laajan valikoiman erilaisia serverityökaluja, tallennustilasta tuntiveloituksella laskutettaviin laskentaserveireihin (Salo 2012, 106).

Amazon S3 on vuonna 2006 avattu tietojen tallentamiseen tarkoitettu palvelu yksityisille ihmisille tai yrityksille. Amazonin S3-laskutus perustuu asiakkaan lähettämiin siirrettäviin tiedostoihin ja niiden muokkaukseen sekä säilytykseen, ei kiinteisiin kuukausimaksuihin. (Amazon 2015.)

Kuten kuvasta 1 näkyy, Amazon S3 ei ole kovin kuluttajaystävällinen palvelu ihmisille, jotka eivät hallitse ATK-taitoja kovin hyvin. Siitä syystä, että Amazon tarjoaa täydelliset etäserverien hallintamahdollisuudet tallennustilan lisäksi, tekee se käytöstä peruskäyttäjälle haastavan.

KUVA 1. Amazonin pilvipalvelujen ohjausnäköymästä (Kuva: Gert Sigijane 2015)

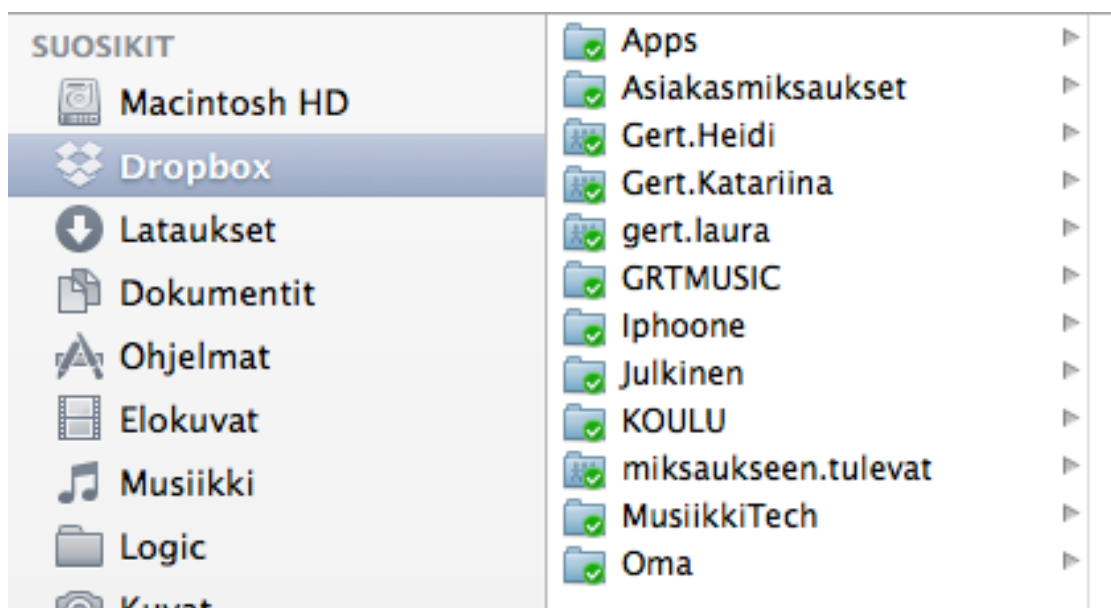
Esittelen Amazonin kuitenkin siitä syystä, että jopa monet pelkästään tallennustilaa tarjoavat pilvipalveluyritykset on rakennettu S3-alustalle. Näistä pilvipalveluyrityksistä suosituin lienee Dropbox (Salo 2012, 83). Amazon S3:sen toimintavarmuudesta kertoo myös se, että sitä käyttävät monet lukuisat isot yritykset, kuten HTC, Comcast, NOKIA, Citrix, NASA, Adobe, ja monet muut (Amazon 2015).

2.2.2 Dropbox

Dropbox on julkaistu vuonna 2007, ja nykyään sillä on jo yli 300 miljoonaa käyttäjää (Dropbox 2015). Kuten edellä kerroin, se on rakennettu Amazon S3-palvelun päälle. Dropbox laskuttaa asiakkaita, ja Amazon puolestaan Dropboxia. Dropbox myy yhden gigabitin asiakkaalle kalliimmalla hinnalla, kuin Amazon, mistä muodostuu Dropboxin myyntikate. (Salo 2012, 83.) Dropbox on monipuolinen ja kuluttajaystävällinen pilvipalvelu, joka tarjoaa helpon käyttöliittymän niin Mac- ja PC- kuin mobiiliympäristöissäkin.

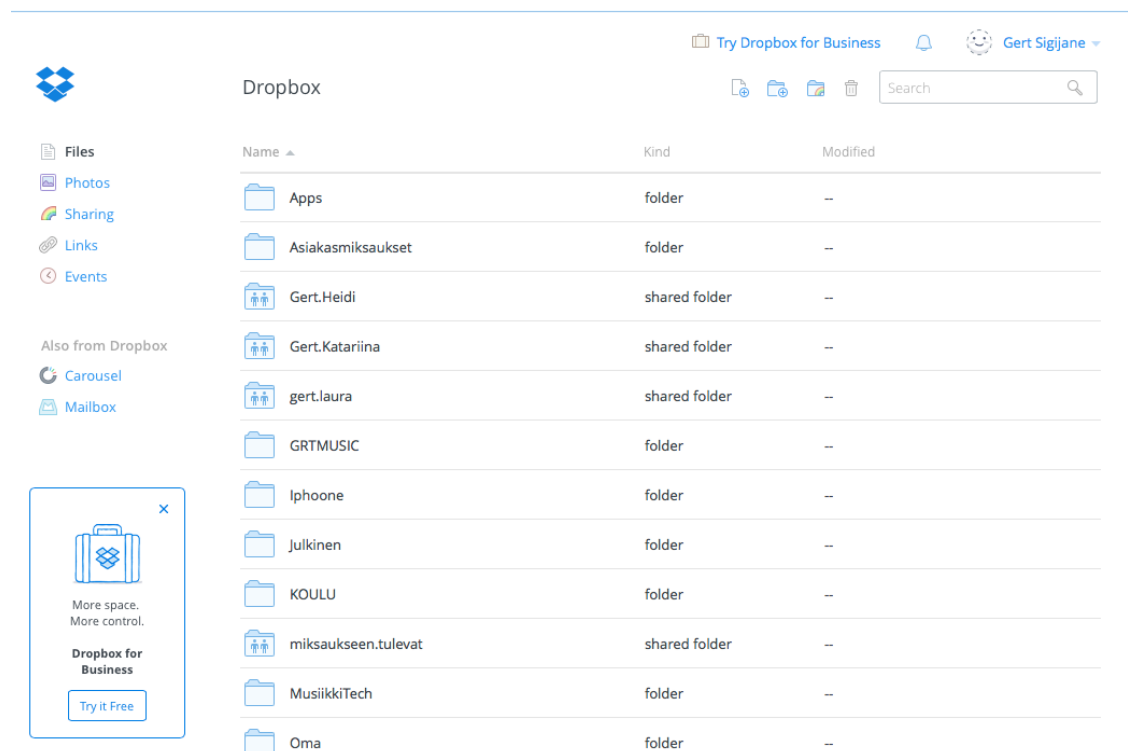
Dropboxista on tarjolla kolme eri versiota. Perusversio on ilmainen, ja se sisältää 2 gigatavua tallennustilaa. Dropbox Pro maksaa 9,99 euroa kuukaudessa, ja se sisältää teratavun eli 1000 gigatavua tallennustilaa. Dropbox Business, joka maksaa 12 euroa kuukaudessa, sisältää rajattomasti tallennustilaa. (Dropbox 2015.)

Asennettaessa Dropbox tietokoneelle, se synkronoituu osaksi käyttöjärjestelmän omaa kansiorakennetta. Kuva 2 havainnollistaa, kuinka saumattomasti Dropbox sulautuu osaksi OSX-finderia, johon tiedostot voi suoraan siirtää eri kansioista. Nämä kansiot päivittyvät kaikkialle, missä tilin hallinnoija Dropboxia käyttää ja kaikille, joiden kanssa hallinnoija on kansion jakanut.

KUVA 2. Dropbox osana Mac OSX Finder-ikkunaa (Kuva: Gert Sigijane 2015)

Käytettäessä Dropboxia Internet-selaimella, näkyy kansiorakenne kuvan 3 mukaisesti, eli samanlaisena kuin sen on järjestänyt tietokoneella tai mobiililaitteella. Kansiot luodaan klikkaamalla hiiren oikeaa näppäintä, ja tiedostot voidaan raahata suoraan kansioihin työpöydältä tai muista kansioista.

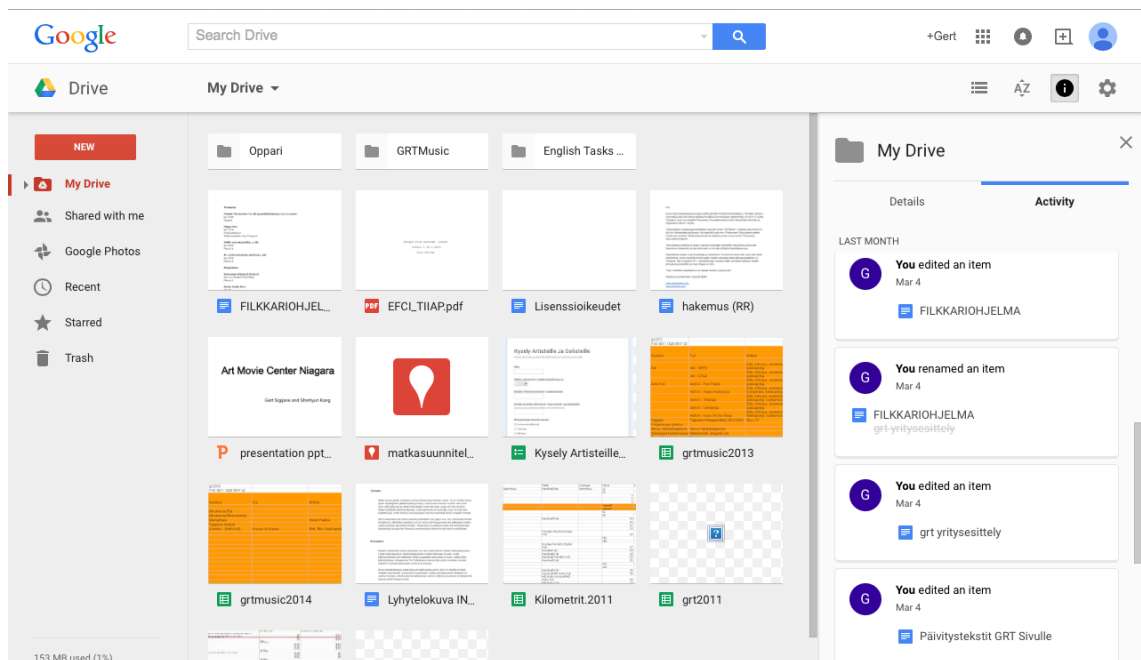

KUVA 3. Dropboxin Internetselain-käyttöliittymä (Kuva: Gert Sigijane 2015)

Hallinnoijalla on pääsy Dropboxiin kaikista laitteista. Dropboxissa olevat kansiot voi myös jakaa muiden käyttäjien kesken, joten se soveltuu hyvin myös reaaliaikaiseen ryhmätyöskentelyyn. Mainittakoon tosin se, että Dropbox-kansio ja sen muokkausoi-keudet on mahdollista jakaa vain rekisteröityneiden Dropbox-käyttäjien kesken. Ulko-
puolisille on mahdollisuus antaa ainoastaan latauslinkkejä tiedostoihin, tai kansioihin.

2.2.3 Google Drive

Google Drive on Googlen perustama pilvipalvelu, joka tarjoaa ilmaiseksi 15 gigatavua tallennustilaa. Se integroituu Dropboxin tapaan halutessaan osaksi käyttöjärjestelmän kansiorakennetta. Sitä voi käyttää myös selainpohjaisesti. Jos käyttäjällä on tunnukset johonkin Googlen palveluun, kuten gmailiin, google plussaan, youtubeen, google analy-ticsiin, on hänen mahdollista käyttää myös Google Drivea. (Google 2015.)

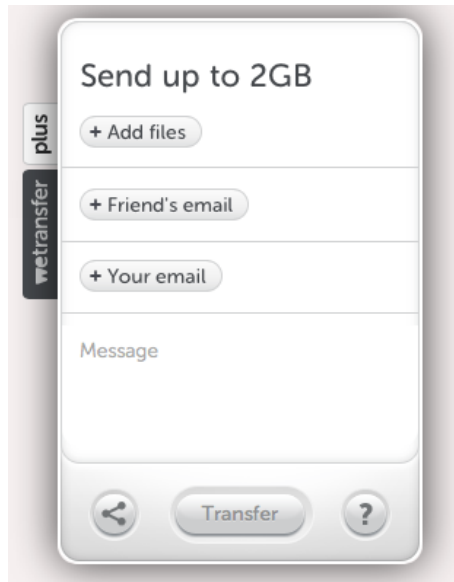
KUVA 4. Google Drive selain-näkymä (Kuva: Gert Sigijane 2015)

Google Drivessä on lisäksi paljon muutakin tarjolla kuin vain levytilaa, johon kansiot tallennetaan. Ja se ei kaikkia miellytä, sillä käytöstä tulee sekavaa. Vaikka Googlen ilmaisversio tarjoaa 13 gigatavua enemmän tallennustilaa kuin Dropbox, on Dropboxin käyttö huomattavasti selkeämpää, sillä kaikki kuvaruudulla näkyvä perustuu ainoastaan käyttäjän luomiin kansioihin ja tiedostoihin.

Sekaannusta aiheuttaa myös se, että mobiililaitetta (älypuhelin tai tabletti) käyttäessä on käytettävä kahta eri ohjelmaa. Kun mobiililaitteissa käytetään tekstitiedostoja, tarvitaan siihen erillinen Google Docs- ohjelma. Muiden tiedostojen käyttämiseen täytyy asentaa Google Drive-ohjelma. Dropboxissa sen sijaan voi tiedostoja siirrellä perinteiseen tapaan kopioimalla tai raahaamalla paikasta toiseen ilman erillisiä ohjelmia. Lisäksi ollessa Googlen tunnuksilla pöytäkoneella, Google Drive-palvelussa päätyy helposti vahinkoklikkailujen seurauksena, milloin gmail-tiliin, milloin youtube-tilille, mikä on epäolennaista tallennustilaa käytettäessä.

2.2.4 Wetransfer

Wetransfer on selainpohjainen ja yksinkertainen tiedostojen siirtopalvelu isojen tiedostojen lähettämiseen.

KUVA 5. Wetransferin selainpohjaisessa käyttöliittymässä on vain kaikki tarpeellinen ilman mitään ylimääräistä (Kuva: Gert Sigijane 2015)

Ilmainen versio Wetransferista tarjoaa kahden gigatavun tiedostojen siirtämisen. Maksullinen versio tarjoaa 10 gigatavua. Tiedostojen lähettäjä valitsee tiedostot ja kirjoittaa vastaanottajan sähköpostiosoitteen lisäksi oman sähköpostiosoitteen. Tämän jälkeen tiedoston latauslinkki siirtyy vastaanottajan sähköpostiin. Tiedostot pysyvät ladattavissa seitsemän päivää, jonka jälkeen ne tuhoutuvat automaattisesti. (Wetransfer 2015.)

Käyttämällä Wetransferin maksullista versiota, joka maksaa kymmenen euroa kuukaudessa, voi käyttäjä lähettää kerrallaan kymmenen gigatavun tiedostoja, salata lähetettävät tiedostot salasalla, käyttää omaa taustakuvaa ja URL-osoitetta ja säilyttää tiedostot kauemmin kuin viikon (Wetransfer 2015). Kahden gigatavun paketteja voi kuitenkin lähettää rajattomasti, joten pilkkomalla ison tiedoston moneen osaan, on ilmaisversiolla mahdollista lähettää isoja tiedostoja. Wetransferin vahvuus on myös se, että sillä voidaan lähettää satunnaisia tiedostoja, jotka eivät normaaliin sähköpostiliitteeseen mahdu.

3 DIGITAALISET TIEDOSTOT

Digitaalinen tieto koostuu biteistä, jotka ovat arvoltaan ykkösiä tai nollia. Tietokoneiden prosessorit käsittelevät bittejä kahdeksan bitin ryhmissä eli tavuissa. Tavut sisältää lukuarvon väliltä 0-255, joka järjestetään binäärijärjestelmän mukaisesti. Biteistä ja tavuista on rakennettu myös tietokoneohjelmat, jotka osaavat tallentaa ääntä, kuvia tai tekstiä. Eri ohjelmat on koodattu ymmärtämään eri tiedostoformaatteja, joihin asiakirja, tai ääni on tallennettu. Mainittakoon esimerkkinä tekstitiedostot, jotka ovat yleensä PDF- tai Word-tiedostona. Pienen koonsa takia ne sopivat mainiosti myös sähköposti-liitteiksi. Äänitiedostot ovat pakattuina tai pakkaamattomina .wav- tai .mp3- tiedostoja. Videot ovat yleensä pakattuina MPG-4 -tiedostoina. Maailmassa on kuitenkin olemassa lukemattomia ääni- ja videotiedostoformaatteja eri käyttötarkoituksiin. Se aiheuttaa paljon sekaannuksia ja väärinkäsityksiä etätyöskentelyssä. (Keränen, Laberg & Penttinen 2005, 2.)

3.1 Tiedostoformaattit

Digitaalinen ääni tallennetaan bitteinä. Analoginen ääni digitoidaan eli muutetaan numerosarjaksi, joka koostuu biteistä. Digitointi tehdään äänikortissa olevan A/D-muuntimen avulla. Se muuttaa analogisen äänen jännitteen numeroarvoiksi. Muunnoksen aikana äänestä otetaan näytteitä, joita kutsutaan näytteenottotaajuudeksi. Näytteenottotaajuus määrää, kuinka montaa näytettä äänestä otetaan sekunnin aikana. Näytteenottotaajuus ilmoitetaan kilohertseinä. Eli yhden kilohertsin näytteenottotaajuudella otetaan 1000 näytettä sekunnissa. CD-laadussa näytteitä otetaan 44,1 kilohertsiä sekunnissa. Äänen digitoimisella on kuitenkin laadullisia eroja. Mitä tiheämmin näytteitä otetaan, sen laadukkaammin ääni taltioituu. (Keränen ym. 2005, 261-262.)

Näytteenoton jälkeen äänelle määrätään ennalta sovitun asteikon mukainen arvo, joka kuvaa näytteen äänenvoimakkuutta. Asteikko määrittelee siten, kuinka tarkasti näytteen voimakkuus voidaan taltioida. Puhutaan äänen erottelukyvystä eli resoluutiosta. Jos äänittäessä käytetään 24-bittistä näytteenottoa, on se näytteen äänenvoimakkuuksia aja-

tellen huomattavasti tarkempi, kuin 16-bittisen äänen resoluutio. (Keränen ym. 2005, 263.)

Wav

Wav on alunperin Microsoftin ja IBM:n käyttämä standardi ja nykyisin yleisin ääniraa-
katedosto, joka on yhteensopiva niin Windows- kuin Mac OSX -käyttöjärjestelmän
kanssa. Kuvan kanssa työskennellessä standardiksi on muodostunut 24-bittinen 48 kHz,
eli näytteitä otetaan 48 tuhatta kertaa sekunnissa ääniresoluution ollessa 24 bittinen.
Musiikissa standardiksi on muodostunut 24-bittinen 44,1 kHz, eli näytteitä otetaan 44,1
tuhatta kertaa sekunnissa ääniresoluution ollessa 24 bittinen. (Järvinen, 2009, 231.)

Pakkaamaton wav ovat yleisin äänitiedostoformaatti jota etätyöskentelyssä käytetään.
Wav-audiotiedostot jotka alkavat kaikki samasta alkupisteestä, pysyvät synkronoituina
toisiinsa nähden. Esimerkiksi rummut, basso, syntetisaattorit ja laulu pysyvät synk-
ronoituina toisiinsa nähden soittaessa niitä yhtäaikaaisesti, riippumatta siitä, mitä ääni-
tys- tai musiikinteko-ohjelmaa artisti on käyttänyt. Wav audioraidat vievät kuitenkin
runsaasti tilaa, sillä vaikka kuuluvaa ääntä olisikin vain audioraidan lopussa, on alussa
olevalla tyhjällä raidalla silti digitaalisia nollia, jotka vievät audioraidoista tilaa.

Mp3

Mp3 on häviöllinen äänenpakkausmenetelmä, joka perustuu MPEG-1 standardiin. Sak-
salainen Fraunhofer aloitti mp3:sen tutkimisen vuonna 1987 ja vuonna 1992 se standar-
doitiin (ISO/IEC 11172-3). Nykyisin se on yleisin pakattu ääniformaatti, jota ymmärtä-
vät lähes kaikki soittimet. Häviöllinen pakkausmenetelmä poistaa äänestä aina ääni-
informaatiota, kuten hyvin korkeita tai hyvin matalia ihmiskorvan ulottamattomissa
olevia taajuuksia. (Järvinen, 2009, 232.)

Häviöllinen äänenpakkaus soveltuu siten vain demokäyttöön. Lopullisia tai jälkikäteen
editoitavia äänitiedostoja ei saa mp3 tiedostoina käyttää, sillä audioraidoista puuttuvat
kokonaan ylä- ja alasävelsarjat.

Projektitiedostot

Projektitiedostoilla tarkoitetaan minkä tahansa ohjelman tallentamaa omaa tiedostofor-
maattia, joka aukeaa vain sillä ohjelmalla, jolla se on tallennettu. Vaikka eri DAW-

sekvensseriohjelmat kuten, ProTools tai Logic toimivat samalla periaatteella, on ohjelmien plug-in efekteissä ja DAW-in koodauksessa niin paljon eroa, että tiedostot aukeavat vain niissä ohjelmissa joilla projekti on aloitettu (Soundonsound 2015). Projektitiedostojen siirtäminen on hyvä tapa säästää tilaa, sillä projektitiedostot sisältävät yksittäisen äänitiedoston juuri siellä, missä niiden kuuluukin olla. Monimutkaisempia sävellettyjä projektitiedostoja lähetettäessä on oltava tietoinen ongelmista, jotka voivat johtua siitä, että ihmisillä on käytössä erilaiset kokoonpanot: eri päivitykset ohjelmista, erilaiset virtuaali-instrumentit tai efektipluginit, jolloin projektitiedostot eivät aukea oikein.

3.2 Tiedostojen käsitteleminen

Tiedostot on projektin aikana syytä nimetä ja jäsenellä aina selkeästi ja loogisesti. Kansiorakenteen on oltava yksiselitteinen. Äänisuunnittelija Kyösti Vöntänen (2015) pitää esäänsä kurssia elokuvan miksaamisesta Tampereen Mediapoliksessa keväällä 2015, totesi että jos hän nyt sairastuisi eikä pystyisi jatkamaan projektia, voi joku muu jatkaa hänen työtään ilman, että työn jatkajalla on vaikeuksia löytää eri tiedostoja, tai ymmärtää projektien logiikkaa. Projektikansio on selkeintä järjestää siten, että pääkansion alta löytyvät myös projektin vanhemmat versiot sekä kaikki muu projektiin liittyvä materiaali.

3.3 Digitaalisen tiedon pakkaaminen

Järvinen (2009, 230) havainnollistaa äänitiedostojen vaatimaa tilaa seuraavasti. CD levyllä käytetään 44,1 kilohertsin näytetaajuutta. Eli sekunnista syntyy 44100 näytettä, joista jokainen vie kaksi tavua (16 bittiä). Eli $44100 \times 2 = 88\,000$ tavua sekunnissa. Lisäksi stereoääneen tarvitaan kaksi kanavaa, joten $2 \times 88\,000 = 176\,000$ tavua sekunnissa. Näiden tietojen pohjalta voidaan laatia taulukko (taulukko 1) ja laskea alustavasti tilamäärä, jota projekteissa tarvitaan.

	Tiedoston koko per sekunti	Tiedoston koko per minuutti	Tiedoston koko per tunti
16 bit, 44.1 KHz	88,2 KB	5,292 MB	317,52 MB
16 bit, 48 KHz	96 KB	5,750 MB	345,60 MB
24 bit 44.1KHz	126 KB	7,57 MB	454,2 MB
24 bit, 48 KHz	144 KB	8,640 MB	518,40 MB
24 bit, 96 kKHz	288 KB	17,280 MB	1,0368 GB

TAULUKKO 1. Pakkaamattoman monotiedoston vaatima tila

Jotta asian havainnollistaisi paremmin, voidaan laskea yhden, 3 minuuttia kestävän biisin vaatima tila seuraavalla laskukaavalla. Äänitetyssä kappaleessa on keskimäärin 40 yhtä pitkää raitaa eli:

$$7,57 \text{ MB} \times 3 \text{ Minuuttia} \times 40 \text{ ääniraitaa} = 908,4 \text{ MB}$$

Jotta tilaa voidaan säästää ja tiedostoja siirrellä nopeammin, täytyy tietoa pakata. Digitaalisiä tiedostoja pakatessa puhutaan yleensä joko häviöllisestä, tai häviöttömästä pakkauksesta. Tiedostojen pakkaaminen on hyvä asia arkistoinnin, tai tiedostojen lähetyksen kannalta, kun halutaan samalla säilyttää tiedostojen hakemistorakenne. (Järvinen 2009, 220.) Tämä tarkoittaa sitä, että yksi pakattu kansio voi sisältää useita alakansioita, joissa kuva ja ääni, tai äänen eri versiot sijaitsevat eri kansioissa muodostaen näin selvän kansiorakenteen. Mukaan voidaan äänen lisäksi pakata laulusanoja, muistiinpanoja, videota tai muita projektin kannalta tärkeitä tiedostoja.

Häviöllisessä pakkausmenetelmässä digitaalisesta tiedosta poistetaan aina jotakin, esimerkiksi tavuja, jotka sisältävät ääni- tai kuvainformaatiota. Häviöllisellä pakkauksella on mahdollista päästä jopa 90:n prosentin vähennykseen ilman, että korva huomaa eroa alkuperäiseen ääneen. Äänen pakkaus tapahtuu käytettäessä psykoakustista koodausta. Se tarkoittaa sitä, että äänestä poistetaan korkeimmat ja matalimmat taajuudet, jotka ovat kuuloalueemme ulkopuolella. (Järvinen 2009, 230.) Kun äänestä poistetaan ylä- ja alasävelsarja, ei se yksinään ehkä kuulosta heikkolaatuiselta. Mutta ilmiö kertaantuu projektin moniraitasessiossa, jossa soi esimerkiksi 20 akustista kitararaitaa päällekkäin.

Pieneen tilaan pakattu häviöllinen mediatiedosto on käyttökelpoinen, kun halutaan lähettää demoja internetin välityksellä. Lopullisissa miksausprojekteissa ei pakattuja tiedostoja voida käyttää, sillä kertaalleen poistettua tietoa, esimerkiksi kadonneita värejä videokuvasta tai sävelsarjoja äänestä, ei saa keinotekoisesti enää takaisin. Puuttuva data korvataan 0 bitti-arvolla, joka on tyhjää. Kun esimerkiksi mp3-tiedoston muuttaa takaisin 44,1 kilohertsiä olevaksi, 24- bittiseksi .wav-ääniraidaksi, pysyy se laadultaan samanlaisena, kuin se oli mp3:sena. Tiedoston koon suureneminen johtuu siitä, että äänestä poistetut bitit on korvattu tyhjällä tiedolla, ei ääni-informaatiolla. Häviötöntä pakkausmenetelmää käytettäessä ja tiedoston kokoa pienennettäessä, ei poisteta mitään tiedostoista, ainoastaan tyhjää dataa, eli biteistä nolliä, jolloin laatu ei kärsi.

Yleisin ja suosituin pakkausmuoto on ZIP, joka on sisäänrakennettu myös Windows-, Mac OSX- ja Linux-käyttöjärjestelmiin, joten erillisiä maksullisia sovelluksia ei tarvita. ZIP-pakkaustekniikkaa ei kuitenkaan pidä sekoittaa WinZip-ohjelman kanssa, joka kyläkin pakkaa tiedostot myös ZIP-tiedostoiksi. Kyse on kuitenkin vain erillisestä pakkausohjelmasta, joka on kehittänyt ZIP-pakkaustapaa siten, että tiedostoja voidaan pakata vieläkin tiiviimmin. Mutta samalla se ei ole yhteensopiva käyttöjärjestelmien ZIP-pakkausten kanssa. (Järvinen 2009, 221.)

3.3.1 Tiedostojen lähettäminen

Pilvipalveluihin lähetettävä kansio, joka sisältää useita eri tiedostoja, on syytä pakata tilansäästösyistä ZIP-tiedostoksi. Se on yleisin pakkausmuoto joka ei muuta kansiorakennetta. Kun kuvassa 6 oleva projektikansio, joka kantaa nimeä ”Esimerkkikansio”, pakataan ZIP-paketiksi, sisällyttää se mukaan kaikki projektissa olevat tiedostot ilman, että jokin tiedosto puuttuu, tai on hävinnyt.

Nimi	▲	Muokattu	Koko	Laji	
▶	📁	Audio Files	12.4.2015 20.46	--	Kansio
▶	📁	Freeze Files	12.4.2015 20.47	--	Kansio
▶	📁	Impulse Responses	12.4.2015 20.47	--	Kansio
	📄	Lily-Gone.logicx	12.4.2015 20.47	1,4 Mt	Logic X Project
▶	📁	Sampler Instruments	12.4.2015 20.47	--	Kansio
▶	📁	Samples	12.4.2015 20.47	--	Kansio
▶	📁	Ultrabeat Samples	12.4.2015 20.47	--	Kansio

KUVA 6. Projektikansion rakenne ja pakkaaminen (Kuva: Gert Sigijane 2015)

4 ETÄTYÖSKENTELEN MAHDOLLISUUDET JA HAASTEET

4.1 Etätyöskentelyn mahdollisuudet

Etätyöskentelyn tarjoamat mahdollisuudet ovat lähes rajattomat. Musiikkituotannossa voi valita itselleen sopivan työympäristön, ja on vain mielikuvituksesta kiinni miten käyttää globaalia ympäristöä. Näin ollen potentiaalinen asiakas voi löytyä mistä maailmanosasta tahansa, kunhan käytössä on toimiva verkkoyhteys ja riittävästi tietoteknistä osaamista. Mikäli kielitaitoa ja osaamista riittää, niin esimerkiksi kasvavat Aasian markkinat tarjoavat varmasti runsaasti yhteistyökuvioita suomalaisille biisinkirjoittajille (Aamulehti 2015).

4.2 Etätyöskentelyn haasteet

Kun työvälineenä toimii vain tietokone ja kommunikointi asiakkaan kanssa on riippuvainen verkkoyhteyksistä, on varauduttava teknisiin haasteisiin jotta työ onnistuu. Pilvipalveluita käytettäessä datan säilyttämiseen liittyy tietoturvaongelmia. Salon (2012) mukaan on olemassa esimerkkejä, joissa tahallisesti, tai tahattomasti on vaarannettu asiakkaiden tallentamaa dataa. Salo jatkaa (2012) että Flexiscalen eräs työntekijä poisti esimerkiksi vuonna 2008 huoltotöiden yhteydessä vahingossa asiakkaiden tietoja palvelimelta. Salon mielestä (2012) pilvipalveluiden yleistyessä tällaiset tapaukset ovat varmasti lisääntymässä. Salo (2012, 38) kuitenkin muistuttaa, että uutisoidessaan tämän kaltaisista tapauksia, media toimii siten pilvipalvelujen vahtikoirana, sillä yksikään pilvipalvelutarjoaja ei halua tämän kaltaisia julkisia esimerkkitapauksia.

Ongelmia saattaa tulla myös yksittäisissä käyttökatkoksissa, joissa yhteys pilvipalveluun, syystä tai toisesta, ei onnistu. Tiedossa olevat katkokset eivät onneksi ole olleet kovin pitkäkestoisia, mutta ne ovat häiritseviä ja ovat koituneet isoimmille yrityksille hyvinkin kalliiksi. Joskin taas on huomioitava, että jo lyhytkin pilvipalvelun kaatuminen saa aikaiseksi maailmanlaajuisen mediahuomion, toisin kun pienyritysverkon kaatuminen, mikä ei murtaisi edes paikallislehden uutiskynnystä. (Salo 2012, 41.)

Etätyö vaatii myös paljon tietoteknistä osaamista ja kykyä ratkaista tekniikassa ilmeneviä ongelmia (Helle 2004, 96). Etätyön suurin haaste ja ehdoton vaatimus onkin moitteeton tietotekniikka.

Tärkein varatoimenpide on varmuuskopiointi. Kun menetetään satojen tuntien työ kovalevyn rikkoutumisen takia, on se verrattavissa tulipalon aiheuttamaan tuhoon, myös taloudellisesti. Tiedostot on syytä pitää tallessa usealla eri kovalevyllä, joihin ei ole Internet-pääsyä, ja ne on mielellään pidettävä myös fyysisesti eri paikoissa. Pilvipalvelutarjoajat kuten Amazon, AWS ja Azure tallentavat tiedon kolminkertaisesti ja maantieteellisesti hajautetusti, joten on epätodennäköistä, että kaikki kolme tiedostoa pilvipalveluista häviäisivät (Salo 2012, 39). Sähkökatkoksiin voi varautua pöytäkoneella työskennellessä Uninterruptible Power Supply (UPS) -varavirtalaitteilla, jotka suojaavat myös ukkoselta (Cromatic 2015).

Mitä jos työntekijä ei pysty tasapainottamaan elämää? Vapauttamalla itsensä yhdeksästä - neljään -työajoista, etätyöstä voi tulla ympärivuorokautista puurtamista, jossa merkitsee vain tehty työn lopputulos. Työ voi alkaa aamuyhdeksältä vastaamalla vain muutamien sähköpostiin. Työ saattaa kuitenkin jatkua huomaamatta aina iltayhdeksään saakka, ja päivä on vierähtänyt yksin hetkessä. (Friedin ja Hanssonin 2014, 121.)

Vaikka välillä sähköpostitulvaa purettaessa ja palavereja pidettäessä tuntuu siltä, että ympärillä olisi suuri joukko ihmisiä, on työntekijä silti vain koneensa välityksellä toisiin ihmisiin. Kun työ on haastavaa ja mielenkiintoista, ongelmaksi ei muodostu niinkään ali- vaan ylisuorittaminen. Mielekkäästä työstä voi täysin huomaamatta tulla myös harrastus. Kun puoliso menee kavereiden luokse voi ajatella että nyt voin viedä projektini loppuun, tai lauantaina sataa, voin tehdä raportin seuraavaa puhelinneuvottelua varten. (Fried & Hansson 2014, 195.)

Ylisuorittamisen välttämiseksi auttaa vain se, että asettaa päivän tavoitteet ja lopettaa, kun päivän työt on tehty. Ihminen tarvitsee rutiineja. Fried & Hansson (2014, 204) painottavat, että kun ihmisellä ei ole päivästä toiseen samoja rutiineja, voi tilanne muuttua ikäväksi. Kun ei tarvitse olla paikalla tiettyyn aikaan tietyssä paikassa, voi nukkuminen venähtää pitkäksi, tai vastaavasti työ yömyöhäiseksi. He kehottavatkin vetämään selvän rajan työn ja vapaa-ajan välille ja jakamaan päivän lohkoihin, jolloin esimerkiksi aamu-

päivällä tarkistetaan sähköpostit ja tehdään hiukan kevyempiä tehtäviä ja iltapäivästä työskennellään vaativammin. Fried ja Hansson (2014, 204) antavat myös ohjeeksi, että töitä tulisi tehdä kotona tietyssä ”työpisteessä”, eikä esimerkiksi tarkistaa sähköposteja, tai muita viestimiä olohuoneen sohvalta, tai keittiöstä. Näillä ohjeilla he kehottavat löytämään juuri omat tukipilarit ja muodostamaan oman arkirutiinin - rytmin, jota ihminen tarvitsee arjessaan.

Työn vaatiessa pitkään samassa pisteessä istumista, johon ihmistä ei ole suunniteltu, on pidettävä huolta ergonomiasta. On hankittava kunnollinen näyttö, kunnan työpöytä korkeudensäätö-ominaisuudella sekä kunnollinen, säädettävä työtuoli. Moderni työympäristö ei ole koskaan edistänyt terveellisiä elämäntapoja. Vähentämällä päivästä työmatkan, kävelyt autoon, junaan tai itse työpaikalle, kävelyt toimistossa ja lounaspaikan välillä, kävelee toimistotyöläinen 200 - 4000 askelta päivässä, mikä ei riitä edes peruskunnan ylläpitoon. (Friedin ja Hanssonin 2014, 127.)

5 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET JA MENETELMÄT

Opinnäytetyöni toimeksianto tuli Assi Ilonalta, joka on 30-vuotias pop / rnb / urbaanin musiikin edustaja Lahdesta. Assi Ilona on tehnyt musiikkia lähes 10 vuotta, ja hän on saanut vuosien saatossa vankan fanijoukon, joka uskollisesti seuraa hänen mukana lähes jokaisella keikalla. Assin pitkäjännitteisen työn huomasi myös Lahden elävän musiikin yhdistys (Elmu), joka palkitsi tämän yleisöäänestyksen perusteella vuoden 2015 päijät-hämäläiseksi nousukkaaksi (Lahden Elmu, 2015).

KUVA 7. Assi Ilona (Kuva: Anna Polkutie 2014)

Tästä alkoi tämän opinnäytetyön tutkimuksen toteutus. Miten voisin toteuttaa eri paikkakunnalla asuvalle artistille uuden sinkkujulkaisun vieden samalla hänen tyyliä eteenpäin? Vaikka itse asun Tampereella ja Assi Lahdessa, en koe välimatkan olevan ongelma. Olen aikaisemminkin työskennellyt eri paikkakunnilla asuvien artistien kanssa etätyömenetelmiä käyttäen miksaten heidän valmiiksi äänitetyjä kappaleita. Tämä toimeksianto erosi kuitenkin aiemmista töistä, sillä nyt tehtävänäni oli luoda täysin uusi kappale alkusävellyksestä masteroituun äänitteeseen, etätyöskentelymenetelmiä käyttäen.

5.1 Havainnointi ja haastattelu tutkimusmenetelmänä

Teemme jatkuvasti kokonaisvaltaisia havaintoja ympäristöstä näkö, kuulo, maku ja tuntoaistin avulla. Mielestäni havainnoinnin etu on, että kaikki ilmiöt havaitaan silloin, kun ne tapahtuvat. Havainnoinnin ollessa kokonaisvaltaista, ei se siten rajoitu myöskään pelkästään kielelliseen kommunikaatioon. Asioida voidaan näin ollen todeta ja havaita siten myös laajemmin, kuin pelkästään sähköpostin, tai pikaviestinten välityksellä.

Osallistuva havainnointi tarkoittaa, että tiedon kerääjä osallistuu itse toimintaan tutkimuskohteen ehdoilla ennallaan sovittuna ajanjaksona (Vilka 2006, 44). Osallistuvassa havainnoinnissa tutkija vaikuttaa myös tutkimuskohteeseen ja tutkittavaan ilmiöön, siten tutkija on sekä tutkijan, että ihmisen roolissa (Vilka 2006, 67). Osallistunkin tutkimukseen osallistuvana havainnoijana ja toteutan tutkimustani artistin ehdoilla. Projektin aikana teen havaintoja siitä, miten vuorovaikutteisuus artistin kanssa sujuu. Ymmärrämmekö toisemme oikein, havaitsemmeko ongelmatilanteet ajoissa, miten ongelmatilanteet ratkaistaan ja ovatko tiedostoformaatit oikeita?

Assil Ilonalla on paljon faneja ja hän on aktiivinen keikkailemaan. Hänen fanijoukkonsa ansiosta on mahdollista tehdä havaintoja etätyöskentelymenetelmin tehdyn kappaleemme toimivuudesta live-esiintymisissä. Esiintymisten jälkeen on tärkeää jutella Assin fanien kanssa, sillä uuden kappaleen suhteen heidän mielipiteensä on tärkeä.

Haastattelen projektin lopussa myös toimeksiantajaani ja kysyn hänen mielipidettään projektin onnistumisesta. Näin saan käsityksen siitä, miten työprosessi onnistui toimeksiantajani näkökulmasta. Haastattelen myös elokuvamusiikkiin säveltäjää Tapani Siirtolaa, joka työskentelee Suomesta käsin yhteistyössä ulkomailla toimivien orkesterien kanssa. Tämän haastattelun avulla saan ulkopuolisen näkökulman omaan tutkimukseeni. Vertailen myös sitä, miten Siirtolan työskentelytapa- ja menetelmät isojen orkestereiden kanssa eroavat huomattavasti pienemmän projektin toteutuksesta.

5.2 Oma työympäristö

Työtilanani toimii kotonani akustisesti kaiuton ja taajuusvasteeltaan suora tarkkaamo, jossa teen kaikki editoinnit sekä miksaus- ja sävellystyöt. En kuitenkaan ole riippuvainen työpisteestäni, sillä pääkoneenani on kannettava vuoden 2012, 2,3:n gigahertsin, I7 -prosessorilla varustettu Applen MacBook Pro. Muutamalla piuhalla se irtoaa ulkopuolisista näytöistä, kovalevyistä, äänikortista ja AD -muuntimista mahdollistaen liikkuvuuden ja sen, että kaikki projektit kulkevat aina mukani.

KUVA 8. Työtilani (Kuva: Gert Sigijane 2015)

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Jokainen toimeksianto alkaa jonkinlaisella keskustelulla tai palaverilla, jossa sovitaan projektin yksityiskohdista ja toteutustavoista. Kun kyseessä on suomalaistuotannon palaveri, Siirtola (Siirtola, sähköpostihaastattelu 2015) suosittelee, että tapaaminen tapahtuisi kasvokkain. Mielestäni se on hyvä tapa, näin minimoidaan kaikki väärinymmärrykset, joita voi tulla sähköpostin, tai esimerkiksi pätkivän videopalaverin seurauksena.

Tutkimukseni alkoi, kun pidimme Assin kanssa tapaamisen kasvotusten, jossa kerroin ja näytin hänelle perusteet Dropbox-pilvipalvelimen käytöstä. Sovimme että tiedostojen siirrossa käytämme vain Dropbox-pilvipalvelinta, johon loimme hänelle oman kansion ja kansiorakenteen. Opastin minne hän tallentaa tulevaisuudessa omat demolaulunsa jne. Kerroin myös Logic Pro X -äänittämisen perusteet ja tallensin hänelle Logic-pohjan, jossa olivat kaikki äänitysasetukset valmiina lauluäänitykselle.

Siirtola kertoo käyttävänsä käytännön asioihin sekä sopimuksiin sähköpostia ja tiedostojen lähetykseen Drobpoxia. Jos hänen tarvitsee vaihtaa enemmän ajatuksia, hän käyttää Skypeä tai puhelinta. (Siirtola, sähköpostihaastattelu 2015.) Näinollen mekin päätimme käyttää samoja menetelmiä koska myös aikaisempi kokemukseni on osoittanut, että Drobpox on selkeän käyttöliittymänsä ansiosta kaikista helpoin käyttää. Sähköposti on taas entuudestaan tuttu lähes kaikille, ja sen kautta kulkevat helposti kaikki viralliset asiat, kuten sopimukset ja laskut. Facebookin Messenger-sovellusta käytimme satunnaisissa asioissa.

Ennen lopullisia äänityksiä testasimme myös etätyönä syntynyttä kappaletta kahdella keikalla liveyleisön edessä. Teimme tarvittavat muutokset ja äänitimme kappaleen Lahdessa Retrorec -nimisessä studiossa.

6.1 Sävellystyö Tampereella

Aloitin sävellystyön syyskuussa 2015. Artistin antamat referenssikappaleet olivat tyyliltään niin erilaisia toistensa kanssa, että artistin haluamaa, omaa tyyliä oli vaikea

löytää. Kuuntelin paljon referenssikappaleita joista monet olivat 10 vuoden takaisia ja vertailin niitä tämän päivän uusimpiin hittikappaleisiin, jotka voisivat olla Assin tyyliä. Yhdistämällä tämän päivän kappaleiden äänimaisemaa referenssisävellyksiin, alkoi tyyli hahmottua. Tein useita sävellyksiä sillä vaikka Assi on tehnyt myös itse biisejä ja tiesi musiikista paljon, koin että oli helpompaa esitellä hänelle useampi demokappale kuin kuvailla asioita musiikkitermeillä sähköpostin tai puhelimen välityksellä.

Tein yhdessä viikossa aina neljä uutta biisiä, jotka perjantaisin lähetin Assille .mp3-formaatissa Dropboxin välityksellä. Demokappaleideni rakenne noudatti kaikissa samaa kaavaa: muutaman tahdin mittainen intro, säkeistö, prechorus, kertosäe, toinen säkeistö, toinen prechorus, toinen kertosäe, C-osio ja kolmas kertosäe. Kappaleet olivat pelkistettyjä, ja niistä oli tarkoitus käydä ilmi vain kappaleen melodia ja rytmitys. Lopulliseen miksaamiseen tai pienten nyanssien hiomiseen en käyttänyt paljon aikaa vielä tässä vaiheessa. Assi kuunteli aina perjantaisin demonkappaleeni ja antoi palautteen yleensä Facebook-pikaviestimen kautta. Hänen palautteensa pohjalta aloitin siten aina uuden viikon edellisviikon palautteen pohjalta.

Syyskuun loppuun mennessä olin säveltänyt Assille yhteensä yli 10 biisiä, mutta vasta syyskuun viimeisellä viikolla syntyi biisi, joka päätettiin työstää loppuun. Tyyliiltään kappale toimi myös mainiona siltana artistin vanhan ja uuden tulevan tuotannon välillä.

6.2 Sanoitus ja demoäänitys Lahdessa

Assi omistaa MacBook Pron, Logic Pro X-äänitysohjelman, Behringer MIC200 Tube ULTRAGAIN-äänikortin ja T-Bone isokalvoisen kondensaattorimikrofonin. Olin opastanut Assia Logic-äänitysten perusteissa ja tallentanut hänelle valmiin äänityspohjan, jossa kaikki asetukset olivat valmiina demolauluäänityksiä varten.

Logic Pro X-ohjelma mahdollistaa myös muistiinpanojen tekemisen, mikä helpottaa myös sanoittamaan kappaletta. Demosävellykseni soidessa taustalla Assin on helppo esimerkiksi soittaa kappaleen ensimmäistä säkeistöä ja samalla sanoittaa kappaletta taukoamatta, ilman keskeytyksiä tai kelauksia.

Kun kappale oli sanoitettu, oli aika testata sanoitukset kappaleen kanssa. Assi aloitti ensimmäiset lauluäänitykset kotonaan. Silloin hän pääsi itsenäisesti testaamaan, miten hänen sanoittamansa sanat sopivat tekemäni sävellykseen. Kun kappale oli sanoitettu, äänitti hän kappaleen yhdellä otolla kolmeen kertaan alusta loppuun. Näin hän sai varmuuden siitä, että kappaletta on mahdollista laulaa myös keikoilla ilman että happi loppuisi. Leadien, eli päälaulujen jälkeen hän äänitti vielä muutamat tuplaukset ja stemma-laulut testaten, miten ne tukevat lopullista laulua.

KUVA 9. Assin sanoitus ja äänitysprojekti (Kuva: Gert Sigijane 2015)

Kuvasta 9 näkyy tekemäni äänityspohja, jonka ylin raita sisältää stereomiksatus kappaleen, eli säveltämäni demon. Kuvasta poistettu demobiisin alla oleva, ”REC”-raita oli äänitysraila, johon hän äänitti ja josta hän siirsi ottoja alemmille tyhjille audioraidoille. Kyseinen äänitystapa on yksinkertainen riippumatta äänitysohjelmasta. Äänitysten jälkeen Assi pakkasi Logic-projektikansion .zip-tiedostoksi ja siirsi sen Dropboxin välityksellä ennestään luotuun kansioon ja kansiorakenteeseen.

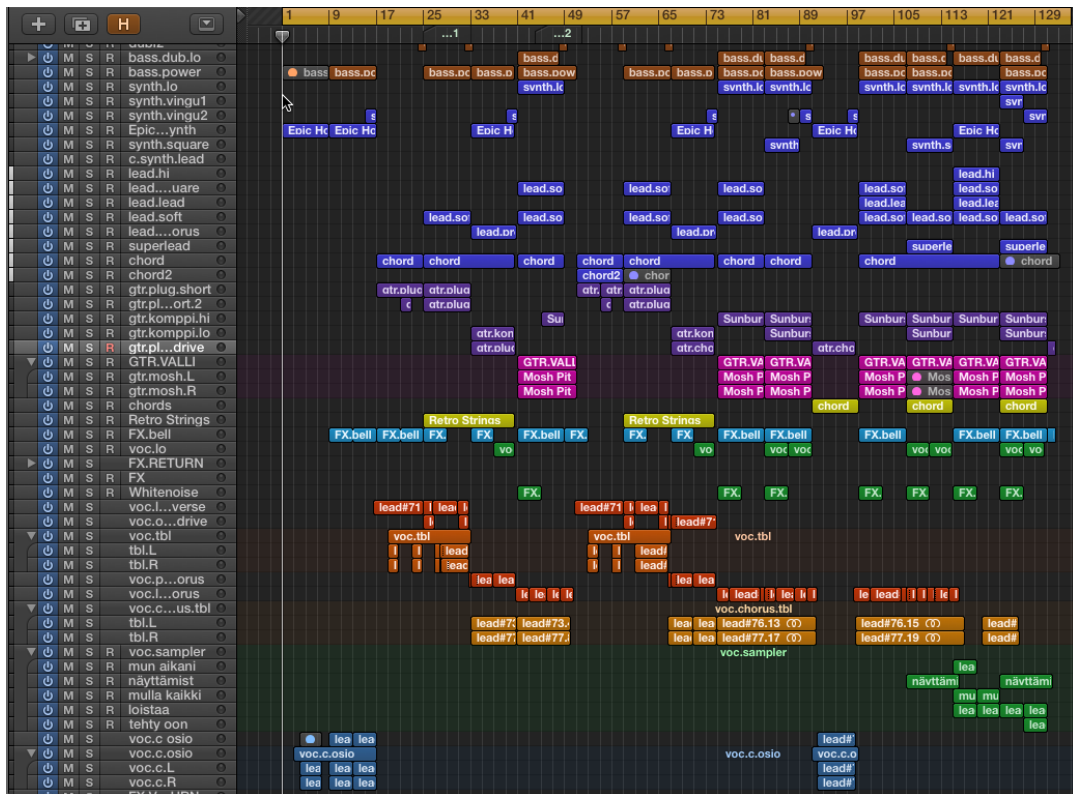
6.3 Sanoitetun demon sovitus Tampereella

Sävellysvaiheessa en vielä tiennyt tarkalleen, mistä aiheesta tai millä melodialla artisti tulisi kappaleen laulamaan, hän ei tiennyt sitä silloin vielä itsekään. Olimme aiemmin puhuneet, että lähtisimme tekemään kappaletta, joka on sanomaltaan voimakas ”paluu-kappale” hänen taukonsa ja tyylimuutoksensa jälkeen.

Nyt kun laulun tarkka aihe, sanat, melodia ja rytmitys olivat selvillä, pystyin sovittamaan sävellykseni paremmin laulun ympärille. Sovituksella tarkoitan että kiinnitin huomiota siihen, ettei mikään melodia soinut laulun kanssa päällekkäin ja taustalla olevat efektit tukivat musiikkidramaturgisesti kappaleen sanomaa. Lisäksi kaiken oli soittava tasapainoisesti, joten kappale oli esimiksattava lähes valmiin kuuloiseksi biisiksi, josta kuullaan miltä lopullinen biisi tulisi kuulostamaan.

Sovitustyöni pääsin aloittamaan saadessani Assilta demolaulettuun projektitiedoston (kuva 9) Dropboxin välityksellä. Sieltä siirsin kaikki hänen laulamansa demolauluraidat kappaleen sävellysprojehtiin (kuva 10). Sävellysprojehti, josta varsinainen kappale koostuu, sisältää kaikki biisin äänet, soittimet ja efektit.

Seuraavassa työvaiheessa olivat myös artistin laulamat demolaulut editoituina ja miksatuja. Ne näkyvät (kuva 10) sävellysprojehtissa alhaalla punaisella ja oranssilla. Efektoidut laulut säröllä tai jollakin muulla erikoistehosteella käsitelty, näkyvät kuvassa 10 vihreällä.

KUVA 10. Kappaleen Usko ja voima sävellysprojekti joka sisältää kappaleen ääni ja nuottitiedot (Kuva: Gert Sigijane 2015)

6.4 ”Usko ja voima” -kappaleen testaus liveyleisölle Lahdessa

Kappaleen sävellysvaiheessa emme olleet tekemisissä kuin perjantaisin, kun Assi antoi minulle palautetta edellisviikon demoista, milloin Facebook-pikaviestintä käyttäen, milloin tekstiviestillä. Emme olleet myöskään tekemisissä sanoitus- eikä demolauluvaiheessa. Sain demolauetun version mielestäni täydellisenä takaisin ilman, että minulla olisi ollut siihen juuri mitään lisättävää. Demokappaleesta tuli juuri sellainen mitä hyvin epämääräisin käsittein kuvailtiin ennen työn aloitusta, eli uuden tyylinen, voimakas ”pa-luubiisi”, joka sai nimen ”Usko ja voima”.

Kun demolauettu kappale oli sovitettu ja esimiksattu siten että biisin lopullinen luonne oli selvillä, oli kappale valmis lukuun ottamatta lopullista äänitystä ja miksausta. Ehdotin Assille, joka ahkerasti myös keikkailee, että testaisimme hänen kappalettaan seuraavissa live-esiintymisissä. Toimin myös hänen keikka-DJ:na, minkä ansiosta pystyin havainnoimaan biisin toimivuuden myös liveinä. Halusinkin tietää miten kappaleemme toimii teknisesti ja miten hänen yleisönsä siihen suhtautuu. Tein Assille keikkapohjan,

jonka päälaulu oli mykistetty. Taustalle jätin vain korkeimmat stemmat, päälaulun tuplaukset sekä jotkut äänitehosteet lauluista.

6.4.1 Ravintola Wanha Mestari

Tavatessani Assin vain pari tuntia ennen keikkaa Lahden Wanhassa mestarissa, oli tilanne jännittävä. Olimme tehneet kappaleen sataprosenttisesti etätyömenetelmiä käyttäen, kummatkin omissa työtiloissamme, ja nyt esittäisimme sen ensimmäistä kertaa artistin fanijoukolla, joka osasi artistin aikaisemmat kappaleet sanasta sanaan.

Esitimme ”Usko ja voima”-kappaleen esiintymisemme viimeisenä kappaleena. Ensimmäisen säkeistön aikana yleisö seiso i ja kuunteli. Toisen säkeistön jälkeen yleisö pääsi kappaleen ideaan kiinni. Tärkeintä kuitenkin oli se, ettei kappaleen ja esiintymisen lopussa tullut negatiivista palautevyöryä yleisöltä, joka osasi kaikki aiemmat Assin kappaleet sanasta sanaan. Yleisö vaati vielä encorea joten koin että ainakin sävellyksellisesti ja sanoituksellisesti olimme onnistuneet

Teknisiä havaintoja tein esiintymisen lisäksi myöhemmin keikan videotallenteilta, joista kävi ilmi, että esiintymispaikan PA-limiteri vaikutti kappaleen kovimpiin kohtiin siten, että ääni huojui. Keskittymiseni yleisöhavainnointiin sekä esiintymiseen vaikutti siihen, etten osannut korjata vikaa tarpeeksi ajoissa. Jälkikäteen kuitenkin kuulin, että se ei vaikuttanut yleissoundiin niin paljon kuin pelkäsin.

Yleissaundiltaan kaipasin ehkä vielä suurempaa ja aggressiivisempaa äänimaisemaa. Mielessäni olivat voimakkaat sähkökitarat ja aioin toteuttaa ne kahden viikon päästä, Ravintola Tirran keikalle.

6.4.2 Ravintola Tirra

Ravintola Tirran keikka oli Lahden Elävän Musiikin Yhdistyksen järjestämä Lahden 110-vuotis-synttärjuhla, jossa palkittiin kaikki vuoden 2015 päijäthämäläiset musiik-

kialan toimijat keikkapaikoista artisteihin. Keikkamme oli tärkeä, sillä Assi palkittiin tässä tilaisuudessa vuoden päijäthämäläiseksi nousukkaaksi.

Vain päivää ennen Tirran keikkaa olin sovittanut ”Usko ja voima”-kappaleeseen myös sähkökitarat tuomaan lisää viime keikan jälkeen kaipaamani aggressiivisuutta. Säveltämäni kitarat olivat tietokonepohjaisia ja keikalla oli tarkoitus testata, miten ne käytännössä sopivat kappaleeseen.

Ravintola Tirrassa ”Usko ja voima”-kappaleen esitys meni huomattavasti varmemmin kuin Wanhassa Mestarissa. Asiaan vaikutti myös se, että olimme keikkapäivän aamulla käyneet äänittämässä kappaleen lopulliset laulut studiossa. Myös sovittamani sähkökitarat toivat juurikin lisää kaivattua voimaa kappaleeseen.

6.4.3 Johtopäätökset keikkojen jälkeen

”Usko ja voima”-kappale, joka oli toteutettu täysin etätyöskentelymenetelmiä käyttäen, toimi hyvin Lahden Wanhassa Mestarissa ja siitä kaksi viikkoa myöhemmin, pienillä muutoksilla, vieläkin paremmin Tirrassa, jossa juttelin myös Assin fanien ja kavereiden kanssa. Kyselin keikastamme, mutta en kuullut mitään kritiikkiä, päinvastoin. Hänen faninsa kehuivat, että Assin keikat ja tyyli muuttuvat kerta toisensa jälkeen vain paremmiksi. Tarkemmin he eivät osanneet asiaa kuvailla, mutta tärkeintä ei mielestäni ollut yksityiskohtainen kuvailu, vaan yleinen mielipide Assin faneilta. On toki otettava huomioon, että keikoilla oli vain muutama prosentti Assin faneista. Kappaleen testaus liveyleisön edessä antoi kuitenkin varmuuden siitä, että olemme menossa oikeaan suuntaan ja artisti oli ottanut kappaleen täydellisesti omakseen.

6.5 Äänitys ja loppuviimeistely Lahdessa ja Tampereella

Kun Assi oli tyytyväinen esimiksattuun, valmiiseen demokappaleeseen, aloimme suunnitella lopullista lauluäänitystä ja sen ajankohtaa. Valitsimme äänityskaupungiksi Lahden, sillä käyn siellä usein, ja se oli myös vaivattomampi vaihtoehto perheelliselle artis-

tille. Äänityspaikkana toimii Retrorec-niminen äänitystila / tarkkaamo, joka vuokrattiin kolmeksi tunniksi.

Äänitys oli ensimmäinen työvaihe, jossa työskentelimme samassa tilassa ilman minikäänlaisia viestimiä. Kaikki oli mennyt hienosti, mutta koin silti, että ennen äänitysten alkua meidän oli hyvä keskustella kappaleesta. Olimme tehneet koko kappaleen omissa oloissamme ilman kahdenkeskeistä vuorovaikutteisuutta ja esittäneet sitä yhdessä vain live-esiintymisissämme. Vaikka missään vaiheessa minulla ei ollut syytä epäillä, etteikö artisti olisi tyytyväinen kappaleeseen, halusin silti vielä varmistua, että meillä oli sama näkemys lopputuloksesta.

Vaikka lauluäänitysvaiheessa äänitetään jo valmiiksi sanoitettua kappaletta, antaa äänitysvaihe silti runsaasti tilaa mielikuvitukselle ja kaikenlaiselle kokeilulle. Voidaan heitellä ajatuksia, kokeilla kehitellä esimerkiksi stemmalaulumelodioita, tuplauksia ym. Ja niin me myös teimme. Menin muun muassa myös itse laulukoppiin huutamaan ”hei,hei” huutoja josta tehtiin kappaleen taustalle ”mieskuorohuudot”. Siitä syystä en usko, että äänitysvaihetta voidaan koskaan toteuttaa luontevasti etätyöskentelymenetelmin.

Laulu äänitettiin Lahden Retrorec nimisessä äänitys-studiossa sE Electronics Gemini 2-mikrofonilla, RME Babyface-äänikortin kautta suoraan tietokoneelleni. Kun lauluäänitykset olivat valmiina, kuuntelimme laulut useaan kertaan läpi. Lopulta editoin ja miksasinkin kappaleen kotistudiossani Tampereella, ja kappale olisi ollut valmiina masterointiin, mutta aivan viime hetken idea kitaristin ottamisesta mukaan kappaleeseen, viivytti tämän kappaleen viimeistelyä.

KUVA 11. Lauluäänitys Retrorec äänitys-studiossa (Kuva: Assi Jokivirta 2015)

6.5.1 Kitarat

Koin Ravintola Wanhan Mestarin esiintymisen jälkeen, että kappale kaipaisi lisää aggressiivisuutta. Halusin että ”Uskossa ja voimassa” yhdistyisi minulle tyypillinen elektromainen tyyli, Assin voimakkaat laulut ja vielä jotakin muuta, mitä en silloin tiennyt.

Mieleeni tulivat sähkökitarat, kahdestakin syystä. Halusin kitaroilla korvata osan kappaleen syntetisaattoreista luoden kertosaäkeistöä isomman ja ”lahtelaisemman”. Lahti on tunnettu myös rock-kaupunkina ja Assin useissa referenssikappaleissa oli sähkökitarointa. Ehdotinkin Assille, että voisimme sovittaa kappaleeseen sähkökitarat, ja hän suostui.

Vaikka kappale oli lauluäänitysten jälkeen miksausta vaille valmis, uusien sähkökitaroiden jälkeen oli vaikeaa enää kuvitella kappaletta ilman kitaroita. Olin kuitenkin sovittanut biisimme kitarat täysin tietokonepohjaisesti. Halusin niiden olevan aitoja ja vielä jonkun tunnetun lahtelaisen soittamia.

Ja aivan tämän tutkimuksen loppumetreillä löysinkin etsimäni kitaristin. Kuten aikaisemmin totesin, en halunnut lisätä kappaleeseen kitaroita vaan kitarasoundin takia. Halusin kitaristin, joka on aktiivinen musiikillisesti ja edustaa lahtelaista musiikkia, mutta eri genressä. Tein tutkimustyötä Googlen avulla ja monista ehdokkaista päädyin lahtelaiseen Lauri Honkolan, joka soittaa kitaraa progressiivisessa hevimetallibändissä nimeltään Winter Inside Me.

Lähestyin Lauria sähköpostin ja Facebook-viestin välityksellä. Sähköpostissa kerroin projektistamme yksityiskohtaisesti, jonka jälkeen sovimme yksityiskohdista tarkemmin. Facebookissa kommunikointi oli vapaamuotoisempaa. Lauri oli heti innostunut ja mukana projektissa. Vain viikko siitä, kun olin Googlen kautta Laurin löytänyt, minulla oli kappaleessamme Laurin soittamat hevikitarat ja ne olivat juuri sellaiset, joita toivoin.

Lauri ei ollut minulle tuttu entuudestaan enkä nähnyt häntä kertaakaan ”oikeassa elämässä” projektin aikana. Mielestäni ulkopuolisen kitaristin löytäminen näin nopeasti todistaa, että Internet tarjoa nopean tavan luoda suhteita uusiin ihmisiin, asiakkaisiin ja yhteistyökumppaneihin. Näin nopea yhteistyö taas todistaa, kuinka vaivatta artistit kykenevät itsenäisesti työskentelemään. Meidän ei tarvinnut mennä studioon äänittämään kitaroita. Lauri äänitti kitararaidat itse kotonaan, täysin ammattitaitoisesti kahdeksankielisellä Schecter Blackjack ATX C8:lla. Lopulta hän lähetti äänittämänsä audioraidat minulle Dropboxin välityksellä.

6.5.2 Johtopäätökset

Etätyöskentely ei ole enää kovin uusi ja ihmeellinen asia. Kuten Assi haastattelussa totesi (Jokivirta, sähköpostihaastattelu 2015) oli hän työskennellyt etätyönä ennenkin, sillä etätyöksi lasketaan myös tiedon hankkiminen ja asioista sähköpostin välityksellä sopiminen.

Vaikka Internet tarjoaa lukuisia etätyöskentelyn mahdollistavia työkaluja, käytimme vain Facebook-pikaviestintä, sähköpostia, puhelinta ja Dropboxia. Suurin yllätys minulle oli kuinka aktiivisesti käytimme Facebook-pikaviestintä. Luulin että ihan pienissä asioissa käyttäisimme enemmän perinteistä tekstiviestiä tai puhelimen WhatsApp-sovellusta. Näin ei kuitenkaan ollut vaan Facebook-viestisovellus näytti olevan kaikista vaivattomin tapa pikakommunikointiin, sillä sitä voi käyttää tietokoneelta ja puhelimelta.

Videopalaveriohjelmaa käytimme vain kerran. Suurin syy sen käytön vähyyteen oli se, että pidimme tapaamisen ennen projektin alkamista, jossa keskustelimme projektin tavoitteista ja toteutustavoista. Tapasimme myös projektin aikana lähes joka viikonloppu keikoilla. Lisäksi huomasin, että perheellisen oli vaikea löytää illalla edes puolta tuntia aikaa rauhalliseen jutusteluun. Uskon, että videopalaveriohjelman käyttö olisi ollut tärkeämmässä roolissa, jos emme olisi niin usein nähneet keikoilla tai alkutuotantopalaveri olisi ollut pitämättä.

Assille tekniikka ei ollut kovinkaan tuttua, mutta siitä huolimatta hän pärjasi hyvin. Koin kuitenkin että Logic-ohjelman perusteet olisi syytä käydä vieläkin perusteellisemmin läpi, samaa hän totesi itsekin sähköpostihaastattelussa. Tässä projektissa demolaulut oli esimerkiksi äänitetty pohjaan, jonka nopeus oli 120 tahtia minuutissa, mutta kappale on oikeasti 142 tahtia minuutissa. Siitä ei koitunut vahinkoa, mutta artistin on selkeämpää äänittää tempoltaan oikeaan pohjaan, jolloin hän voi tarvittaessa käyttää myös metronomia kappaleen hiljaisissa kohdissa. Lisäksi laulaja saa laulunsa DAW-äänitysohjelmassa visuaalisestikin oikeisiin tahteihin mikäli äänityspohja on oikeassa tahdissa.

Epäselvyyttä ilmeni myös tiedostojen siirtämisessä. Assin siirtäessä projektia Dropboxiin. Kävi ilmi, että hän oli siirtänyt vain Logic-projektin, eikä koko kansiorakennetta, johon myös äänitetyt laulut kuuluivat. Edellä mainittuihin ongelmiin löytyi kuitenkin puhelimen välityksellä nopeasti ratkaisut. Assi oli tyytyväinen (Jokivirta, sähköpostihaastattelu, 2015) siihen, että saimme toteutettua kappaleen ilman, että meillä olisi ollut tekniikasta johtuvia väärinymmärryksiä. Tekniikka ei myöskään rajoittanut ilmaisuvapautta missään vaiheessa.

Työskennellessäni Laurin kanssa sähköpostitse, tein myös virheen ja samalla oivalluksen. Saatuaani ensimmäiset kitaraversiot, minulla oli vielä lukuisia toivomuksia, jotka listasin sähköpostiin ranskalaisilla viivoilla vaihe vaiheelta. Näin jälkikäteen ajateltuna, puolen tunnin puhelu tai videopalaveri olisi ollut parempi ratkaisu. Tapani Siirtolakin toteaa sähköpostihaastattelussaan näin: ”Itse ihan tykkäänkin siitä että voi rakentaa ja miettiä lauseet hyvin etukäteen, että vastapuoli ymmärtää mitä haen takaa, mutta joskus pitkät sähköpostiviestit voitaisiin korvata esim. puolen tunnin puhelinoitolla tai Skype chatilla.” (Siirtola, sähköpostihaastattelu 2015.)

Siirtolan mielestä (Siirtola, sähköpostihaastattelu 2015) sähköpostin puute ovat pitkät viestit, varsinkin kuin lähdetään kertomaan ajatuksia ja analysoimaan jotakin. Tähän täytyy mainita, että minulla itselläni on todettu lukihäiriö, ja pelkäsin sen aiheuttavan varsinkin sähköpostikommunikaatiossa paljonkin ongelmia. Tulin kyllä aina ymmärretyksi, mutta juuri oma pelko siitä, että tulenko ymmärretyksi varmasti oikein, aiheutti usein liian pitkien ja yksityiskohtaisten sähköpostiviestien kirjoittamisen. Puhelinoitot olisivat ratkaisseet tämän ongelman. Projektin valmistuttua voin kuitenkin todeta, että projekti onnistui ilman ylitsepääsemättömiä vastoinkäymisiä.

KUVA 12. Mainosbanneri jolla biisiä mainostettiin sosiaalisissa medioissa (Kuva: Anna Polkutie 2015)

7 POHDINTA

Vaikka Internet tarjoaakin erilaisia etätyöskentelyn mahdollistavia palveluita, oli suurin huolenaiheeni henkisen vuorovaikutteisuuden välittyminen luovassa prosessissa. Huoleni osoittautui kuitenkin turhaksi. Kuvittelin että kappaleen sävellysvaihe olisi vaatinut enemmän vuorovaikutteisuutta artistin kanssa, mutta näin ei ollut. Jälkikäteen ajateltuna eri työvaiheet eivät olisi eronneet juurikaan, vaikka olisimme asuneet samalla paikkakunnalla. Tarvitsin sävellystyöni alussa työrauhaa, ja Assi tarvitsi omaa rauhaa sanoitus- ja demoäänitysvaiheessa. Assi kertoo: “Todennäköisesti en olisi saanut itsestäni irti niin paljon, jos en olisi saanut tehdä aluksi itsekseeni kotona asioita. Minulla on tietty tapa tehdä biisejä ja vaadin siihen sen, että olen yksin omissa oloissani "taustojen" kanssa.” (Jokivirta, sähköpostihaastattelu 2015.)

Lopullisen kappaleen lauluäänitystä en kuitenkaan antaisi yksinomaan artistin vastuulle. Äänityksissä saadaan kuitenkin kahden ihmisen varmistus tehdyille päätöksille, kuten laulumelodioille, sanoille tai stemmalauluille.

Tilanne on lähitulevaisuudessa kuitenkin toinen, sillä markkinoille on tullut muutaman etä-äänityksiä tarjoavia palveluja kuten Steinbergin Vst Connect Pro 2015. Kyseinen ohjelma tarjoaa etä-äänitysmahdollisuuden äänittää artisteja reaaliaikaisesti verkon välityksellä (Steinberg, VST Connect Pro 2015). Käytännössä se toimii siten, että äänitettävä artisti olisi esimerkiksi kotonaan. Meillä olisi jatkuva puhe ja kuvayhteys, jonka välityksellä voisin antaa artistille äänitysoittojen välillä palautetta. Minä toimisin äänittäjänä ja ääniraidat taltioituisivat suoraan tietokoneelleni. Tällainen reaaliaikainen tekniikka veisi etätyöskentelyn aivan uudelle tasolle, sillä minun ei tarvitsisi koskaan rakentaa omaa äänitystilaa. Voisin äänittää artisteja heidän kotonaan tai muissa äänitys-studioissa reaaliaikaisesti, ja vieläpä globaalisti kotonani, hotellissa tai vaikkapa rannalla.

Haluan korostaa kuitenkin sitä, että en millään tavalla halua osoittaa etteikö ihmisten pitäisi enää nähdä ja tehdä työtä toistensa kanssa ”oikeassa elämässä”. Haluan sanoa että mikäli ei ole muita työvaihtoehtoja kuin etätyöskentely, yhteistyötä ei pidä vältellä vedoten tekniikan monimutkaisuuteen, tai olemalla eri paikkakunnalla.

Myös etäyhteistyö ennalta tuntemattoman kitaristin, Lauri Honkolan kanssa todisti ainakin kaksi asiaa. Ensinnäkin, vaikka projekti oli hänelle musiikkityylin puolesta uusi, kykeni hän kotonaan äänittämään kaiken teknisesti moitteettomasti. Lisäksi yhteistyö ”etänä” on välillä huomattavasti nopeampaa kuin ”oikeassa elämässä”. Miksausta vaille olevat sähkökitarat oli liitetty kappaleeseen vain viikko sen jälkeen, kun olin lähettänyt hänelle ensimmäisen sähköpostin, jossa kerroin projektistani hänelle ensimmäisen kerran. Näin nopealla aikataululla ei oltaisi kylvetty toimimaan, jos olisi pitänyt varata studio, matkustaa Tampereelta Lahteen äänityksiin ja viettää useita tunteja studiossa äänittämässä kitaroita. Tämän jälkeen olisi pitänyt vielä matkustaa Lahdesta takaisin Tampereelle editoimaan kitaroita. Olisin siis ollut useita päiviä työllistetty vain kitaraäänitysten takia. Nyt sain editoituna kaiken suoraan Drobboxiin, mikä säästi aikaa, rahaa ja luontoa.

En kuitenkaan voi korostaa kahta asiaa liiaksi. Ensimmäinen on varmistaa, että vastapuoli hallitsee äänityslaitteensa ja tiedostoformaatit sekä niiden lähettämisen. Kaupallisissa projekteissa yksi ainut väärä tiedostoformaatti, tai jopa tiedoston hävittäminen, voi koi-tua taloudellisesti kalliiksi. Toinen on, että kaikki projektissa mukana olevat tulevat ymmärretyksi, jotta ei syntyisi väärinymmärryksestä johtuvia turhia töitä.

Kerroin ”Johtopäätökset”-luvussa siitä, että todetusta lukihäiriöstäni johtuen, saatan tiedostamattani kirjoittaa liian pitkiä sähköposteja. Pelkoni siitä, että vastapuoli ei ymmärrä ajatuksiani, saattaa johtaa siihen, että saatan kirjoittaa ajatukseni liiankin auki, vailla punaista lankaa. Mainittakoon kuitenkin, että sähköpostikommunikaatio on antanut minulle mahdollisuuden työskennellä muutaman kansainvälisten artistin kanssa. Työskennellessäni suomalaisten artistien kanssa, sovin mielellään tapaamisen, soitan tai pidän videopalaverin heidän kanssaan. Kääntäessäni englanninkielisiä sähköposteja, saan rauhassa keskittyä sisältöön ja kielioppiin. Englanninkielinen puhelu ja videopalaveri vaativat nopeaa kommunikointikykyä, joten niiden käyttäminen olisi minulle liian haastavaa.

Vaikka Internet on tarjonnut mahdollisuuden globaaliseen verkostoitumiseen ja tiedon hankkimiseen sen syntyajoilta saakka, on se vasta viime vuosina tarjonnut kunnollisia mahdollisuuksia ja palveluita työskennellä reaaliaikaisesti luovasti etänä. Mielestäni tämän tutkimuksen kautta todistinkin käytännössä, että musiikin tuottaja voi työskennel-

lä luovasti myös ulkopaikkakunnilla asuvien artistien kanssa, ja musiikin tekijänä voi asua missä itse haluaa. Fried ja Hansson (2014, 219) muistuttavat, että jos maailman näkeminen ja matkustus ovat ihmisen intohimo, ei tarvitse jäädä eläkkeelle matkustaakseen ympäri maapalloa.

LÄHTEET

Aamulehti. Suomalaiset hittinikkarit teroittavat kyniään biisileirillä – tavoitteena Aasian markkinat. Luettu 01.02.2015.

<http://www.aamulehti.fi/Kulttuuri/1194922774758/artikkeli/suomalaiset+hittinikkarit+teroittavat+kyniaan+biisileirilla+tavoitteena+aasian+markkinat.html>

Cromatic. 2015. UPS-laite takaa häiriöttömän sähkönsyötön. Luettu 02.02.2015
<http://coromatic.fi/tuotteet/ups-laitteet>

Fried, J & Hansson, D. 2014. Etänä. Helsinki: Kauppakamari

FTPguide. 2015. The History of FTP. Luettu 03.03.2015
<http://ftpguide.com/history.htm>

Heino, P. 2010. Pilvipalvelut. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy.

Helle, M. 2004 Etätyö. Helsinki: Edita publishing Oy.

How Stuff Works. How File Compression Works. Luettu 13.04.2015.
<http://computer.howstuffworks.com/file-compression.htm/printable>

Jayne, B & Marckwort, R. 2013. Sujuvaa Asiakaspalvelua Sähköpostitse. Helsinki: Suomen Yrityskirjat Oy.

Jokivirta, A. Laulaja ja opinnäytetyön toimeksiantaja. Sähköpostihaastattelu etätyöskentelystä. Sähköpostiviesti. assi.ilona@gmail.com. Luettu 11.11.2015.

Järvinen, P. 2009. Digiarkistointi. Jyväskylä: WSOYpro OY

Keränen, V. Laberg, N. & Penttinen, J. 2005. Digitaalinen media. Jyväskylä: Docendo Finland Oy

Laaksonen, J. 2006. Äänityön kivijalka. Helsinki: Idemco oy

Lahen Elmu. Palkitut musavaikuttajat 2015. Luettu 17.11.2015
<http://lahenelmu.fi/lahen-elmu-palkitut-musavaikuttajat-2015/>

LinkedIn. Luettu 21.01.2015.
<https://www.linkedin.com>

Looperman. What is A VST Plugins Or VST Instrument. Luettu 20.08.2015
<http://www.looperman.com/blog/detail/55/what-is-a-vst-or-vsti-audio-plugin>

Media Bullet. Miten masterointi tehdään? Luettu 01.09.2015
<http://masterointi.fi/miten-masterointi-tehdään/>

Salo, I. 2012. Hyötyä pilvipalveluista. Jyväskylä: Saarijärven Offset Oy.

Siirtola, T. säveltäjä. 2015. Sähköpostihaastattelu etätyöskentelystä. Sähköpostiviesti. [mail@tapanisiirtola.com](mailto:tapanisiirtola.com). Luettu 03.03.2015.

Sibelius - Akatemia. Musiikkiteoria 1. Tempo. Luettu 9.11.2015
<http://www2.siba.fi/muste1/index.php?id=50&la=fi>

Skype. Skypen toiminnot. Luettu 30.01.2015
<http://www.skype.com/fi/features/>

Sonera. Videoneuvottelu. Käytännön vinkkejä ja ohjeita videopalaverin pitämiseen. Luettu 03.02.2015
[http://www5.sonera.fi/ohjeet_b2b/Videoneuvottelu: Käytännön vinkkejä ja ohjeita videopalaverin pitämiseen.](http://www5.sonera.fi/ohjeet_b2b/Videoneuvottelu:_Käytännön_vinkkejä_ja_ohjeita_videopalaverin_pitämiseen)

Soundonsound. Transferring Projects Between Different DAW:s. Luettu 21.09.2015.
<http://www.soundonsound.com/sos/dec10/articles/daw-transfers.htm>

Steinberg. VST Connect Pro. Luettu 21.09.2015
https://www.steinberg.net/en/products/vst/vst_connect/vst_connect_pro.html

Suntola, S. 2006. Luova studiotyö. Helsinki: Ideco oy

Sweetwater. Insider's view of modern DAW. Luettu 01.09.2015.
http://www.sweetwater.com/feature/daw/daw_defined.php

Universal Audio. Analog Tape Recording Basics. Luettu 30.11.2015
<http://www.uaudio.com/blog/analog-tape-recording-basics>

Vilkka, H. 2006. Tutki ja havainnoi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi

Väntänen, K. Äänisuunnittelija. 2015. Elokuvan miksaaminen. Opetustunti. 07.04.2015. Tampereen ammattikorkeakoulu. Tampere.

Yle. Tekniikka. Luettu 13.05.2015.
<http://yle.fi/tekniikka/?ID=114&group=114>

LIITTEET

Liite 1. Haastateltavana – Assi Jokivirta

Haastateltavana: Laulaja Assi Ilona

Haastattelijana: Gert Sigijane

Paikka: Sähköpostitse

Päivämäärä: 11.11.2015

Olit tehnyt ennen ”Usko ja voima”-projektia itse kokonaisen levyn, johon olit joko tietoisesti, tai tiedostamatta työskennellyt etätyönä eri paikkakunnilla asuvien tuottajien kanssa. Käytitkö Internetiä silloin vain hakeaksesi tietoa eri biisinkirjoittajista, vai käytitkö Internetin tarjoamia etätyömahdollisuuksia silloin jo sävellysvaiheissa? Millaiset sinun entiset etätyökokemuksesi ovat olleet?

-Olen aina tehnyt etätyötä. Monesti, jopa Lahtelaistenkin kanssa, koska se on monesti helpompaa, kuin alkaa sovittamaan aikatauluja yhteen. Käytän internettiä ihan kaikkeen aina tiedonhausta biisien työstöön.

Luova ja itsenäinen etätyöskentely vaatii perusosaamista äänityksen mahdollistavista laitteista, äänitysohjelmasta ja tiedostoformaateista. Kuinka hyvin ne olivat sinulle ennestään tuttuja?

-En niitä tunne mitenkään super hyvin, mutta näemmä tarpeeksi hyvin, että olen kuitenkin pystynyt musiikkia etänä tekemään. Voisin sanoa olevani aika kädetön välillä, mutta ei ole ollut oikein vaihtoehtoja, kuin yrittää edes vähän opetella.

Toteutimme kappaleen ”Usko ja voima” kokonaan etätyöskentelymenetelmiä käyttäen ja samalla mietimme sinun tuulisuuntasi päivitystä. Vaikka kappale on yhä kitaroita vaille valmis, on luovin osuus ohi ja biisi kohta valmis. Miten antamasi toimeksianto toteuttaa sinulle tyyliltään uusi kappale, mielestäsi onnistui etätyömenetelmiä käyttäen?

-Mielestäni onnistuimme tekemään mielettömän hyvän biisin, joka on jotain ihan uutta, mutta silti täysin minun kuuloista.

Rajoittiko tekniikka mielestäsi ilmaisuvapautta missään vaiheessa luodessamme tätä biisiä?

-Ei.

Olisiko ”Usko ja voima” ollut mielestäsi erilainen, jos se olisi tuotettu alusta saakka joko Lahdessa tai Tampereella?

-Olisi. Todennäköisesti en olisi saanut itsestäni irti niinn paljon, jos en olisi saanut tehdä aluksi itsekseeni kotona asioita. Minulla on tietty tapa tehdä biisejä ja vaadin siihen sen, että olen yksin omissa oloissani "taustojen" kanssa. Fiilistelen ja haen säveltä lallatteleamalla päälle.

Syntyikö tulkinnallisia väärinymmärryksiä sähköpostin tai pikaviestimien välityksellä?

-Ei.

Oliko teknisiä ongelmia, joihin et omasta mielestäsi löytänyt ratkaisua?

-Ongelmia oli, suurimpaan osaan löytyi ratkaisu, mutta sen äänen laahaamisen kanssa säädin jotain ihmeellistä.

Mitä tekniikkaan, tai kommunikointiin liittyviä parannuksia sinulle tulisi mieleen jatkossa etäprojekteja tehdessä?

-Minun pitää vain opetella enemmän Logicin käyttöä.

Luuletko, että tekniikasta täysin tietämätön artisti kykenisi pienen opastuksen tai lyhyen opetusvideon jälkeen työskentelemään itsenäisesti ja luovasti etänä, samoja menetelmiä ja työtapoja käyttäen, kuin me?

-Riippuu artistista.. jos on tahtoa ni varmasti

Liite 2. Haastateltavana – Tapani Siirtola

Haastateltavana: Säveltäjä Tapani Siirtola

Haastattelijana: Gert Sigijane

Paikka: Sähköpostitse

Päivämäärä: 04.03.2015

Miten löydät uuden projektin? Otetaanko sinuun yhteyttä sähköpostilla vai tarjoatko töitäsi itse johonkin seuraavaan projektiin?

Sikäli olen ollut onnekas, että vanhat työni ovat tuoneet lisää töitä (hyvin tehty työ markkinoi itseään) ja vanhat asiakkaat ovat palanneet uudestaan. Joskus myös kollegoiden suositusten kautta tulee uusia asiakkaita. Sähköpostitse olen markkinoinut erittäin vähän, mutta niistä vähäisistä ei töitäkään ole tullut. Sähköpostitse tulee paljon tarjouspyyntöjä ja pari kertaa myös Soundcloudin kautta.

Millainen on palaveri projektin alkaessa? Alkutapaaminen Skypessä rahoittajan ja ohjaajan kanssa vai ihan ranskalaisilla viivoilla sähköpostissa?

Jotkut tykkäävät laittaa sähköpostia, jossa kuvailevat projektia lyhyesti ja kyselevät alustavasti aikatauluista ja hinnasta. Jotkut saattavat soitella jos haluavat tarkemmin kertoa esim. elokuvan ideasta. Jos on kyse suomalaisesta tuotannosta, niin itse ehdotan aina paikan päällä tapaamista, jos tekijät on minulle uusia tai minusta tuntuu että projekti ei heti ranskalaisilla viivoilla aukene. Jotkut peliprojektit saattavat olla kuitenkin sen verran "simppelitä", että sähköpostikeskustelu riittää mainiosti. Irlantilaisen ohjaajan kanssa oli kätevintä käyttää skypeä, ja hän sai sen kautta sanotuksi ideoitansa ja annettua palautetta musiikista. Se riippuu aina projektista ja ihmisistä.

Sitten saapuvat ensimmäiset videotiedostot johonkin pilvipalveluun?

Dropbox & Vimeo on videoiden jakoon yleiset, pienissä peliprojekteissa lyhyet videoklipit ja screenshotit ovat usein kulkeneet sähköpostiliitteilläkin. Sekä Skypen kautta.

Sävellät demon esimerkiksi traileriin, lähetät ohjaajalle kuunneltavaksi, ja kun hän hyväksyy sen, aloitat etätyöskentelyn oikean orkesterin kanssa jos sellaista käytetään?

No näin voidaan esimerkiksi tehdä.

Työskentely ulkomailla olevan orkesterin kanssa etänä on varmasti haasteellista. Siinä tarvitaan paljon vuorovaikutteisuutta puolin ja toisin. Kerro hieman siitä?

Lähetän orkesterille demon, taustat, klikin, ja samplejouset erillisinä raitoina sekä nuotit. Kun nuotit tekee jokseenkin hyvin, niin soittajille pitäisi olla tiedossa mitä ja miten soitella. He lähettävät äänityksistä livestreamin, josta voin sitä kuunnella lähes reaaliaikaisesti. Skypen kautta voin kirjoitella kommentteja, jos tulee korjattavaa. Ne muutamat kerrat mitä olen siellä äänitellyt, niin olen huomannut että hyvin ammattitaitoisesti he osaavat tehdä ja tavoittavat aina mitä olen hakenut. Monesti olen saanut istua vain hiljaa ja kehua ottojen välillä.

Mitä kaikkia etätyöskentelyn mahdollistavia palveluita käytät ja mihin? Sähköpostia asioista sopimiseen ja liitetiedostoihin, skypeä videopalaveriinhin jne?

Sähköpostitse käytännön asiat, sopparit (sähköpostiviestit ovat myös kelpoja sopimuksia lain edessä, jos asioista siellä sovitaan). Monesti saan myös palautteet sähköpostitse. Demot lähetän yleensä Dropbox-linkkinä spostiin. Jotkut pitävät täysin sähköpostin kautta toimimisesta ja muita välineitä ei käytetäkään. Joskus voidaan ottaa Skype tai puhelin kouraan jos on tarvetta saada enemmän dialogia.

Mihin ongelmiin olet törmännyt etätyöskentelyssä? Oletko saanut asiat ilmastua ohjajalle ja orkestereille kuten “oikeassa elämässä” ilman tekniikan aiheuttamia väärinymmärryksiä? Entä ovatko tiedostot joskus saattanut jäädä tulematta vaikka ne ovat lähetetty? Entä onko ikinä ollut mitään tietoturvaongelmia tai muuta sellaista?

Tietoturvaongelmia ei ole ollut koskaan. Teknisiä ongelmia toki silloin tällöin. Lataus voi tökkiä, netti katkeilla, videoformaatti ei olekaan oikeanlainen yms. Ainut puute esim. sposti viestinnässä on pirun pitkät viestit, kun oikein lähdetään analysoimaan ja kertomaan ajatuksia. Itse ihan tykkäänkin siitä että voi rakentaa ja miettiä lauseet hyvin etukäteen, että vastapuoli ymmärtää mitä haen takaa, mutta joskus pitkät sähköpostiviestit voitaisiin korvata esim. puolen tunnin puhelinsoitolla tai Skype chatilla.

Entä henkiset haasteet? Käykö usein että haluat illalla tarkista nopeasti vain sähköpostit kunnes havahdut että olet istunut taas 4 tuntia koneella? Miten pidät siviili ja työelämän erillään?

Nykyään sähköpostit kun voi lukea kännykästä ja iPadiltakin, niin tuleehan niitä iltaisinkin liikaa katseltua. Teen kotona töitä mikä asettaa omat haasteensa työn ja vapaa-ajan erilläpitoon. Minulle tekee paljon että työhuoneeni on omistettu täysin työtä varten, niin voin hommat lopettaessani laittaa oven kiinni. Pidän kuitenkin monesti viikonloput normaalisti vapaana. Ja jos joskus täytyy tehdä viikonloppuna hommia, niin otan seuraavalta viikolta vapaapäivää tasoittamaan. Joskus on rankkoja työviikkoja enkä muuta tee kuin töitä, mutta otan sitten menetetyt ajan lomana - yksityisyrittäjän etuja.

Kerroit aikaisemmin että 95 prosenttia töistäsi on juurikin etätuotantoa, mikä on se loput 5 prosenttia?

Tarkoitin että se viisi prosenttia ajasta tulee oltua palavereissa (ja kerran olin lokaatio-äänityksissä äänitysassarina) ihan fyysisesti paikan päällä, mutta pääosin työajasta menee kuitenkin koneella sävellyshommissa ja etäviestinnässä. Jos tekijäporukka on Tampereelta niin palavereissa tulee käytyä ehkä useamminkin. Orkesteriäänityksiä ois hauskaa mennä kuuntelemaan paikanpäälle, mutta se maksaa rahaa ja varaamani sessiot ovat olleet vielä lyhyitä (ei kannata matkustaa 3-4 tuntia suuntaan puolen tunnin äänityksien vuoksi).

Onko etäteknikassa mielestäsi vielä parannettava? Tarjoavatko nykyiset etätyökalut kaiken tarvittavan ja miten luulet että etätyöskentely muuttuu seuraavan 10 vuoden aikana? Tuskin yhtä paljon kuin viimeisen 10 vuoden aikana?

Tähän en ehkä osaa oikein sanoa.. Etä-äänitysoffat on mun mielestä aika hieno juttu, ja niissä varmasti tulee vielä kehitystä vuosien aikana. Skype ja Facetime-tyyliset nettihuoneet ja videochatit ovat jo oikein hyviä työkaluja. Pilvitalennustilat ovat parin vuoden aikana monipuolistuneet ja halventuneet. En tiedä onko se jo näillä softilla mahdollista, mutta videoviestien lähetys voisi olla näppärää, missä voisit vaikka kertoa ajatuksiasi ja soittaa demon asiakkaalle. Sitten kun Suomen aikaa yöllä asiakas kuuntelee viestin ja voisi vastata videoviestillä takaisin? Tämä voi olla jo mahdollista, en ole testailut.